

KÖRNYEZETI VIZSGÁLAT ÉS ÉRTÉKELÉS

Szakoly KÖZSÉG TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVE HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA ÉS SZABÁLYOZÁSI TERVE MÓDOSÍTÁSÁHOZ

készült a 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet alapján
kidolgozó: Szakoly Község Önkormányzata



A környezeti vizsgálat és értékelés dokumentumát összeállította:

Szekrényes Károly Csaba

RKKVA-A-26/2011

Könyvűipari környezetmérnök

Környezetmérnök, EHS szakmérnök

Rákó István

SZKV-hu/09-0439, SZKV-le/09-0439

SZKV-vf/09-0439, SZKV-zr/09-0439

Környezetgazdálkodási-környezetvédelmi szakmérnök

Zsila László

Okleveles táj-és Kertépítész mérnök

TK 09-0583

Tartalomjegyzék

Előzmények	4
1.0. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése	4
1.1.A környezeti értékelés tematikájának bemutatása	4
1.2.A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása	5
2.0.A terv illetve program és kidolgozásukkor vizsgált változatok rövid ismertetése	5
2.1. Települési adatok	5
2.1.1. Településrendezési eszközök kidolgozásával összefüggésben gazdasági ipari tevékenység előmozdításával, jelenlegi helyzetének fejlesztésével, abban az esetben ha az újonnan tervezett vagy a helyzetértékelésben jellemzett – különös tekintettel a veszélyes anyagokkal és veszélyes keverékekkel való – tevékenységben várható változás.	7
2.2.Földrajza, éghajlata	7
2.2.1. Földtani adottságok	7
2.3. Vízrajz	11
2.3.1. Vízbázis	11
2.3.6.Belterületi csapadékvíz elvezető hálózat	12
2.3.7.1.Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	12
3.0.Levegőtisztaság-védelem	13
3.1.Besorolás, pontforrások	13
3.6.Kertészeti, és mezőgazdasági tevékenységekből származó légszennyezések	14
4.0. Hulladékgyűjtés	14
5.0.Zaj- és rezgés sugárzásvédelem	14
6.0.Természetvédelmi fejezet	15
7.0. Védett területek	22
7.1 Az ökológiai terület érintettségének vizsgálata:	25
7.3 Zöldfelületi rendszer vizsgálata	27
8.0. Épített környezet, védett épületek, örökségvédelem	28
8.1.Védett helyi művi értékek	28
A településen található régészeti lelőhelyek	30
9.0.A rendezési terv által érintett HRSZ-ek módosításainak környezeti hatásainak értékelése	30
9.1. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg	45
9.1.1 A módosítással érintett területek változásai	45
9.2 A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása	49
9.2.1 Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelést közvetlenül előidéző tényezők	49
9.2.2 Olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek	49
közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak	49
9.2.2 Közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők	50
9.3 A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előjelzése	50
9.3.1 Jól azonosítható környezet igénybevételek vagy terhelések	50
9.3.1.1 A környezeti elemekre gyakorolt hatás, javasolt védelmi intézkedések (földre, levegőre, vízre, élővilágra, épített környezetre, ez utóbbi részeként az építészeti és régészeti örökségre)	50
9.3.1.2 A környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, különösen a tájra, településre, klímára,	53

természeti (ökológiai) rendszerre, a biodiverzitásra gyakorolt hatás	53
9.3.1.3 A Natura 2000 területek állapotára, állagára és jellegére, valamint e területeken lévő élőhelyek és fajok	53
kedvező természetvédelmi helyzete megmaradásának, fenntartásának, helyreállításának,	53
fejlesztésének lehetőségeire gyakorolt hatás	53
9.3.1.4 Az érintett emberek egészségi állapotában, valamint társadalmi, gazdasági helyzetében - különösen életminőségében, kulturális örökségében, területhasználata feltételeiben - várhatóan fellépő változások	53
9.3.1.5 Településrendezési eszközök kidolgozásával összefüggésben gazdasági ipari tevékenység előmozdításával, jelenlegi helyzetének fejlesztésével, abban az esetben ha az újonnan tervezett vagy a helyzetértékelésben jellemzett – különös tekintettel a veszélyes anyagokkal és veszélyes keverékekkel való – tevékenységben várható változás.	53
9.4 A közvetett módon hatást kiváltó tényezők hatásai	53
A módosítás megvalósítása mezőgazdasági területen történik. A terv kidolgozása során optimális térszerkezet kialakítására törekedtünk.	53
9.4.1 Új környezeti konfliktusok, problémák megjelenése, meglévők felerősödése	54
9.4.2 A helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartására vagy létrehozására	54
9.4.3 A táj eltartó képességéhez alkalmazkodó helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítése	54
9.4.4 A természeti erőforrások megújulásának korlátozása	54
9.4.5 A nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használata vagy a helyi természeti erőforrások.....	54
túlnyomóan más területen való hasznosítása.....	54
9.5. A környezeti következmények alapján a terv értékelése, általános környezetvédelmi javaslatok.....	54
9.6 Javasolt környezetvédelmi szempontú általános intézkedések, monitoring.....	55
9.7 területfelhasználási mód egymást zavaró korlátozó hatásai	55
9.8 A területi változás ismertetése.....	55
10. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ	56

Szakoly község területrendezési tervének környezeti értékelése

Előzmények

Szakoly Község Önkormányzata döntött településrendezési terv átfogó, a teljes közigazgatási területet érintő felülvizsgálatáról, átdolgozásáról, aktualizálásáról az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban Étv.), az „országos településrendezési és építési követelményekről” szóló szintén többször módosított 253/1997. (XII. 20.) Korm. számú kormányrendelet (továbbiakban OTÉK) figyelembevételével. A tervezés során „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásait alkalmazzuk.

A vizsgálat során figyelembe vettük a korábbi munkarészhez készített környezetvédelemmel kapcsolatos munkarészeket valamint, az előzetes véleményezési szakasz után visszaérkezett vélemények, környezeti értékelésre is vonatkozó ajánlásait.

Jelen környezeti értékelés Szakoly településrendezési tervének különálló munkarészeként készül.

1.0. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése

A településrendezési terv megalapozását szolgálták a korábban feltárt vizsgálatok, melynek részeként mind az épített környezet és táji környezet feltérképezésével, mind a környezetvédelemmel, ökológiával, infrastruktúrával mint meglévő állapottal elemzések, leírások, helyszíni bejárások során foglalkoztunk. A település fejlesztési elképzeléseit, adottságaira épített jövőképét a településfejlesztési koncepció tartalmazza, mely közép- és hosszútávon, mintegy 15 évre előretekintve meghatározza a fejlesztés fő irányait, és mindazokat a lépéseket, melyek a tudatosan felépített településkép eléréséhez nélkülözhetetlenek.

1.1.A környezeti értékelés tematikájának bemutatása

Az értékelés tematikáját a hatóságokkal való egyeztetés valamint a **2/2005. (I.11.) Kormányrendelet** illetve annak **4. számú melléklete** alapján készült.

A környezeti vizsgálat az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005.(I.11.) Korm. rendelet 8.§ (2) bekezdés alapján:

„A környezeti értékelésnek azt az információt kell tartalmaznia, ami a Kvt. 43. § (7) bekezdésében foglaltak, valamint a 7. § (4) bekezdés szerinti tematika kielégítéséhez a jelenlegi ismeretek és vizsgálati módszerek, a terv, illetve program tartalmának és részletezettségének, a döntéshozatali folyamatban elfoglalt helyének figyelembevételével megkívánható. A környezeti értékelés kidolgozásához felhasználható minden rendelkezésre álló, az adott terv, illetve program környezeti hatásaira vonatkozó korábbi vagy folyamatban lévő tervezési, illetőleg programalkotási munkákból származó, valamint más közösségi jogszabály végrehajtása során keletkezett információ is.”

Az értékelésben külön fejezetben ismertetjük illetve megvizsgáljuk a többi, kisebb vagy semmilyen környezeti hatást nem jelentő változtatást is.

1.2.A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása

Jelen környezeti értékelés szervesen kapcsolódik a településre készülő településrendezési eszközökhöz. Szem előtt tartja a település teljes közigazgatási területére készült vizsgálatot, a település fejlesztési elképzeléseit tartalmazó fejlesztési koncepciót.

A környezeti vizsgálat egyik legfontosabb feladata, hogy a környezetvédelem szempontjait már a tervezés során érvényesítse. Nem elegendő a környezeti értékelésnek azt a feladatot ellátni, hogy „zöld tükör” formájában vizsgálja a készülő dokumentum környezeti hatásait, hanem a tervezőkkel folyamatos közös gondolkodás során megteremti a lehetőségét annak, hogy a környezetvédelmi és a fenntarthatósági szempontok a kidolgozás összes lépcsőfokán megfelelő szerepet kapjanak.

A készülő településrendezési terv településszerkezeti munkarészének alátámasztó szakági fejezeteiben a település hosszú távú fejlesztéséhez kapcsolódva meghatározásra kerültek mindazon környezeti megoldások, melyek a fenntartható fejlődést szolgálják. A településrendezési terv részeként készül a környezeti értékelés, mely a jogszabály által előírt államigazgatási szervek előzetesen adott tematikáját, szakmai elvárásait figyelembe veszi. Jelen környezeti értékelés tartalmazza a településrendezési tervegyeztetési, munkaközi anyagának előzetes véleményezése során érkezett észrevételeket, kiegészítéseket.

2.0.A terv illetve program és kidolgozásukkor vizsgált változatok rövid ismertetése

2.1. Települési adatok

Alapadatok

Szakoly Község Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, Nyíregyházától dél-nyugatra, a 471-es számú út mellett, a megyei jogú várostól 30 km-re helyezkedik el. A település a Közép-Nyírség D-i részén található Nyíradony város (HB-megye) közelében. Balkánytól 3 km-re keletre, Nyírmihályditől 7 km-re északnyugatra, Abapusztától 7 km-re északkeletre, Nyírgelsétől 6 km-re nyugatra és Kislétától 8 km-re (földúton) délnyugatra található, Nyíradonytól 5 km-re déli irányba helyezkedik el, Szakolykerten keresztül haladva (részben földút) Szabolcs-Szatmár-Bereg megye déli részén.

Megközelíthető a 471-es úttól mintegy 7 km-re helyezkedik el. A településen a 4913-as számú országút halad át. Tengerszint feletti magassága változó néhol 115 m -121 m között.

Teljes területe 41,44 km², a belterület ebből 3,15 km². A lakások száma 997, míg egyéb lakóegységek száma nincs nyilvántartva. Szakoly Község állandó népessége 2019-es statisztikai adatok alapján 2 795 fő, míg népsűrűsége 65,73 fő/km².¹

Szakoly Területi felosztása

SAKOLY KÖZSÉG KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉN művelési ágak az alábbiak szerint tagozódnak²:

Földrészlet statisztika fekvésenként

Fekvés	Földrészletek száma	Egyéb önálló ÉPÜLETEK száma	Egyéb önálló LAKÁSOK száma	Összes terület (m ²)	Legkisebb földrészlet terület (m ²)	Legnagyobb földrészlet terület (m ²)	Átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	1412	4	2	3147795	24	31858	2229
külterület	1676	0	0	37132994	128	661989	22156

¹ Forrás: www.telepules.com

² Forrás: www.takarnet.hu (településkereső) A TAKARNET adatai még 2011. előtti adatokat mutat. <http://www.foldhivatal.hu/content/view/89/126/>

zártkert	722	0	0	1164703	93	18896	1613
Összesen	3810	4	2	41445492			

<i>Fekvés</i>	<i>Összes terület (m²)</i>	<i>Összes terület (ha)</i>	<i>Művelési ágak százalékos aránya az összterületből</i>
belterület	3147795	314,7795	7,60
külterület	37132994	3713,2994	89,60
zártkert	1164703	116,4703	2,80
Összesen	41445492	4144,5492	100

Ipar, Gazdaság

A térség gazdasági potenciálját, alapvetően a két kistérségi központ Nyíregyháza és Nagykálló határozza meg, akik nem célterületei a Helyi Vidékfejlesztési Közösségnek. E két településen működik az a néhány nagy és közép vállalkozás, mely meghatározó szerepet tölt be a térség jövedelem termelésében és a foglalkoztatásában. A Benetton Ungheria (Nagykálló), a Flextronic, a Michellin az Elektrolux (Nyíregyháza) valamint a Lego azok a vállalkozások, melyek jelentős beszállítói kapacitást is képesek indukálni. A térség kis-, és közép vállalkozásainak állapotára jellemző, hogy sajnálatos módon nem tudnak élni ezzel a lehetőséggel, így e vállalatok beszállítói igényeit térségen kívüli vállalkozások oldják meg. Tradicionálisan érvényes, hogy a megélhetés legfőbb forrása a megyében a mezőgazdaság, melyre az elaprózódott birtokszerkezet jellemző, így jövedelem termelő képessége is minimális. A 200 körüli mezőgazdasági vállalkozás – és a hozzá kapcsolódó 22 708 östermelő - a vállalkozói szektor 8%-át teszi ki, és igen magas arányban gyümölcs-, zöldség és dohánytermesztéssel foglalkozik. Sajnos az ágazatra jellemző, hogy kedvezőtlen a faj, és fajta összetétel, és az alkalmazott technológia jelentősen csökkenti a piaci versenyképességet.

Az 1980-as évek kimagasló állatállománya minimálisra csökkent, különösen a szarvasmarha esetében. Ez a tény a szántóföldi növénytermesztés piaci pozícióit is meggyengítette, és a legeltetés visszaszorulásával a környezet állapotát is lerontotta. A mezőgazdasági feldolgozóipar alapvetően a zöldség, gyümölcsstermesztésre épült, de az innovatív termelési technológiák hiánya, a K+F tevékenység alacsony szintje csak kevés hozzáadott értéket képes realizálni. Az Újfehértói Kutató Intézet, a Nyíregyházi Főiskola, valamint a szaktanácsadói hálózat lehet az a bázis, mely összefogva a termelőkkel változtathat ezen a helyzeten. Az ipari termelés szerkezeti állapotára is jellemző, hogy nagyon kevés a hatékonyan működő mikro-, és kisvállalkozás, és nagyszámban vannak jelen azok a kényszervállalkozások, melyek még tulajdonosaik számára sem képesek megélhetést biztosítani.

A kevés kisvállalkozás összetételére az élelmiszer feldolgozás, az építőipar, a fémfeldolgozás és a kereskedelem a jellemző. Nem működnek a településeken azok a kisipari szolgáltatások, melyek a lakosság igényeinek kielégítése mellett egy biztos megélhetést jelenthetnének az ott élők számára. Mindezen anomáliák egyik legfőbb oka, hogy a szakképzés területén komoly lemaradásaink vannak, és a hiányszakmákra koncentrált rugalmas képzési rendszer nem működik. A turisztikai ágazatban működő vállalkozások alapvetően Nyíregyházára koncentrálódnak, a vidéki területek turisztikai kínálata minimális, pedig jelentős tartalékaink mutatkoznak a vadász, lovas, horgász, egészség és gasztronómiai turizmus területén, melyeknek szintén leggyengébb láncszemei a jól képzett turisztikai szakemberek. A banki szolgáltatások a városokra koncentrálódnak, valamennyi településünkön működik valamilyen pénzügyintézet, az ATM szolgáltatás területi lefedettsége minimális.³

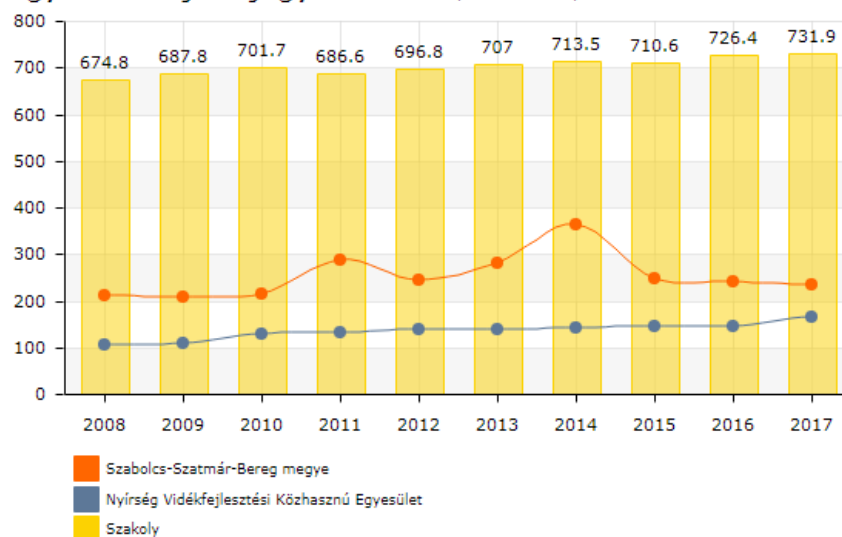
A Nyírség részben öntözhető területekkel, zöldség, gyümölcs alapanyaggal és állattenyésztéshez kapcsolódó adottságokkal ellátott, mindezen adottságok ellenére, jelenleg leépülő termelési kultúrával rendelkezik. A térség ipari és mezőgazdasági üzemei, szövetkezetei nagyrészt már megszűntek, vagy megszűnő félben vannak. A birtokszerkezet

³ Forrás: www.nyirsegleader.eu

elaprózódott, a mezőgazdaság technikai felszereltsége elavult. Ennek a folyamatnak köszönhetően alacsony a jövedelemtermelő képessége, valamint a versenyképessége is. A mezőgazdaságban működő vállalkozások legnagyobb felvevőpiaca Nyíregyháza. A feldolgozó iparban a kis- és középvállalkozások száma a mérvadó, átlagosan 1-10 főt foglalkoztatnak. Ezek a vállalkozások többnyire feldolgozó, élelmiszer előállító vagy textil üzemek. Megállapított, hogy nem áll rendelkezésükre a megfelelő technológiai háttér és személyi feltétel, így általában alacsony szintű a feldolgozás mértéke. A vállalkozások többségében a szolgáltatói és az ipari szektorban működnek. Az építőiparban működő vállalkozások száma az utóbbi években erősen csökkent, a gazdasági válságot követően kevés vállalkozás tudott a piacon megmaradni. A térség erősen vállalkozáshiányos, ez első sorban az alacsony vállalkozási kedv, de jelentős részben a tőkehiány következménye. Hiányzik az inkubátor típusú tevékenység, amely segíthetné az induló kisvállalkozások megalapozását.

Az egy lakosra jutó jegyzett tőke a társasági adóbevallásra kötelezett vállalkozások jegyzet tőkéje, egy lakosra vetítve. A vizsgált időszakot tekintve az értéke csökkent, jelentősen elmaradt mind a járási, mind az országos voluméntól. Az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték 2008-ban volt a vizsgált időszakban a legmagasabb, azóta kisebb ingadozás mellett csökkenő tendenciát mutat.

Egy lakosra jutó jegyzett tőke (1000 Ft)



2.1.1. Településrendezési eszközök kidolgozásával összefüggésben gazdasági ipari tevékenység előmozdításával, jelenlegi helyzetének fejlesztésével, abban az esetben ha az újonnan tervezett vagy a helyzetértékelésben jellemzett – különös tekintettel a veszélyes anyagokkal és veszélyes keverékekkel való – tevékenységben várható változás.

A jelenlegi változás, ismeretében a fenti pont nem releváns, mivel veszélyes anyag és keverékek nem kerülnek alkalmazásra a módosítással összefüggésben.

2.2.Földrajza, éghajlata

2.2.1. Földtani adottságok

A természeti értékek és természeti területek a nemzeti és települési vagyon sajátos és pótolhatatlan részei. Fenntartásuk, kezelésük, állapotuk javítása, a jelen és a jövő nemzedékek számára való megőrzése, a természeti

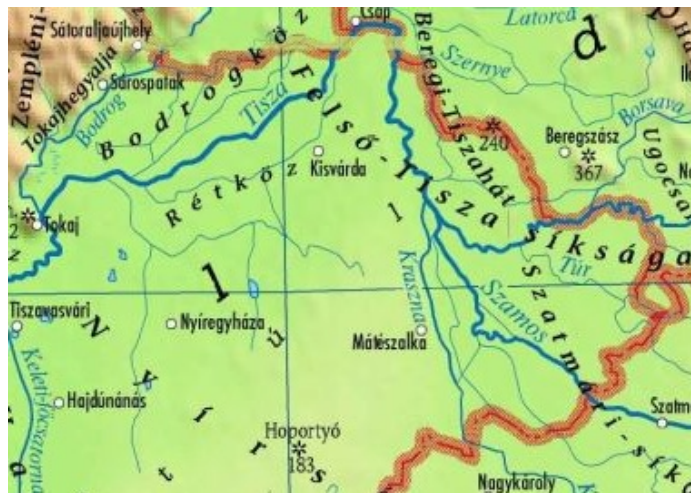
örökség és a biológiai sokféleség oltalma, valamint az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolat biztosítása a környezet-természetvédelmi tevékenység lényeges feladata.

Földtani adottságok

A megye mérsékelt meleg, illetve mérsékelt hűvös zónák határán, nagyobb részt mérsékelt száraz területen fekszik. 70 %-át a homokbuckás Nyírség, kb. 25 %-át a Felső-Tiszavidék magas talajvízű, vízrendezés által erősen átalakított sík területei, egy kis részét pedig a Hajdúhát löszsíkja, illetve a Közép-Tiszavidék kultúrstyeppe tölti ki. Dél felé haladva jellemzően csökken a csapadék mennyisége és nő a napsütéses órák száma. A középső részt a vízfolyásban való szegénység, de gazdag törendszer jellemzi: a Közép-Nyírség területe igen gazdag természetes tavakban és mesterséges halastó-tározókban.

Felszínének kialakításában a folyók és a szél játszották a legnagyobb szerepet. A folyók hordalékkúpokat és elhagyott medreik mentén vastag üledéket raktak le. A hordalékkúpok anyagából a szél homokot halmozott fel. Jellemző geológiai képződményei a [lössz](#), a [barnaföld](#), a különböző homokformák, a [futóhomok](#), az [agvag](#) és a [tőzeg](#). A [Közép-Nyírség](#) területén [futóhomokformák](#) fordulnak elő nagyobb számban. A [lössz](#) felszínek laposak és kisebb területűek.

A [homokfelhalmozódások](#) sokszor szabálytalan alakot vesznek fel, parabolabuckából is keveset találhatunk. A szélbarázdák az északi részeken elérhetik a 12-16 méteres magasságot is. Szakoly közigazgatási területének felszíne túlnyomóan homokos lösz talajú.



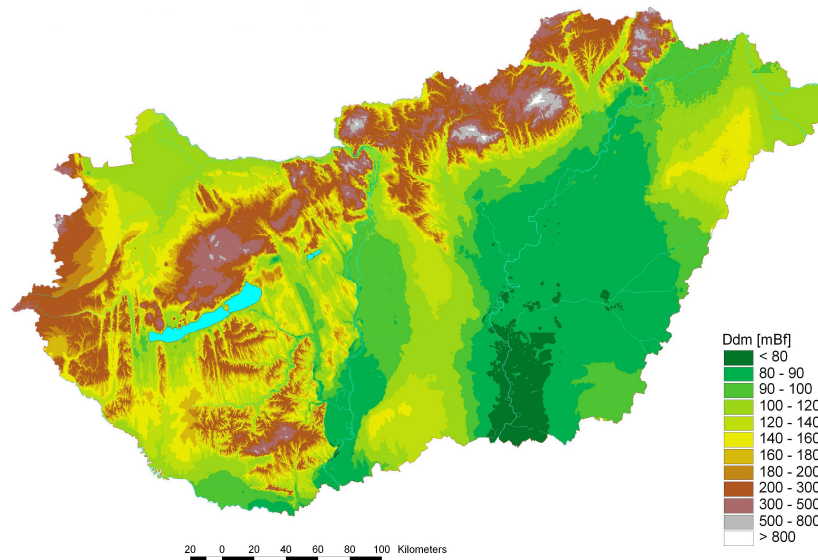
A Kárpát-térség hegy- és vízrajza⁴

A Nyírségben a homok az uralkodó talajtípus. Talaj minőségi romlását a savasodás és a szélrózsió (defláció) folyamata gyorsítja. A nagymértékű defláció oka elsősorban az uralkodó talajtípusokhoz helytelenül kiválasztott művelési ágakban (túlzott arányú a szántóföldi művelés erőltetése és támogatása), valamint a helytelenül kiválasztott agrotechnikai módszerekben keresendők (pl. gyümölcsstermesztés esetén a sorközök tárcsázása füvesítés helyett). Továbbá a defláció folyamatát erősíti a faszorok kivágása, noha a káros folyamat megállításában nagy szerepük lenne.

Domborzati adatok

A Nyírségi kistérség szinte teljesen sík terület. Lejtésviszonyait tekintve 97,2% lejtése kisebb, mint 1%, 2,7% lejtése 1-3 %, és csupán 0,1% lejtése 3-5%. A térségben folyó nem található, csupán a Lónyai csatornába torkolló mesterségesen kialakított főfolyások haladnak rajta keresztül. Szakoly 100 - 120 m közötti tengerszint feletti magasságú síkságon fekszik.

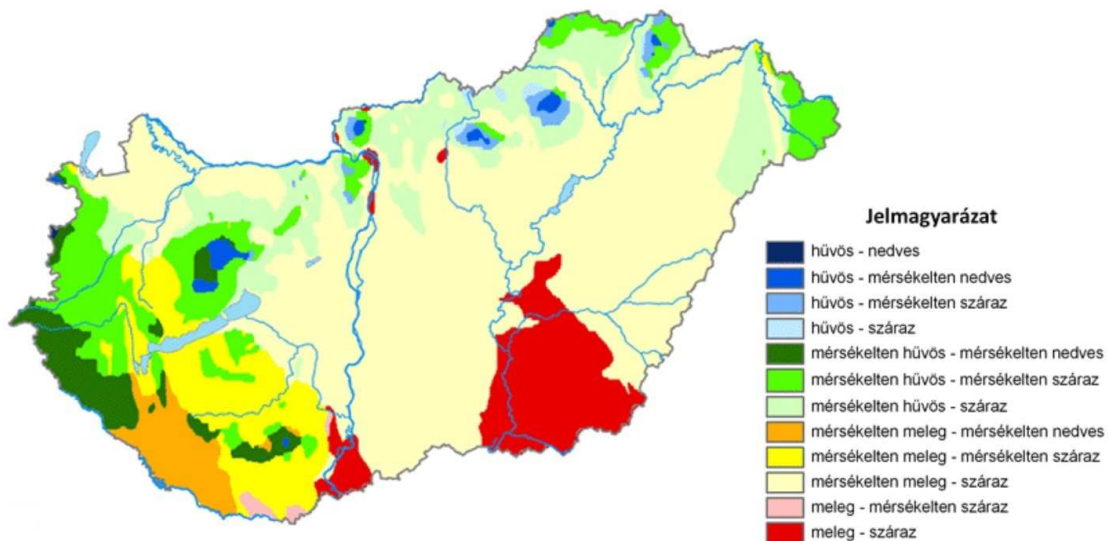
⁴ Forrás: <http://www.eng.unideb.hu/userdir/forian/Vizes/1.jpg>



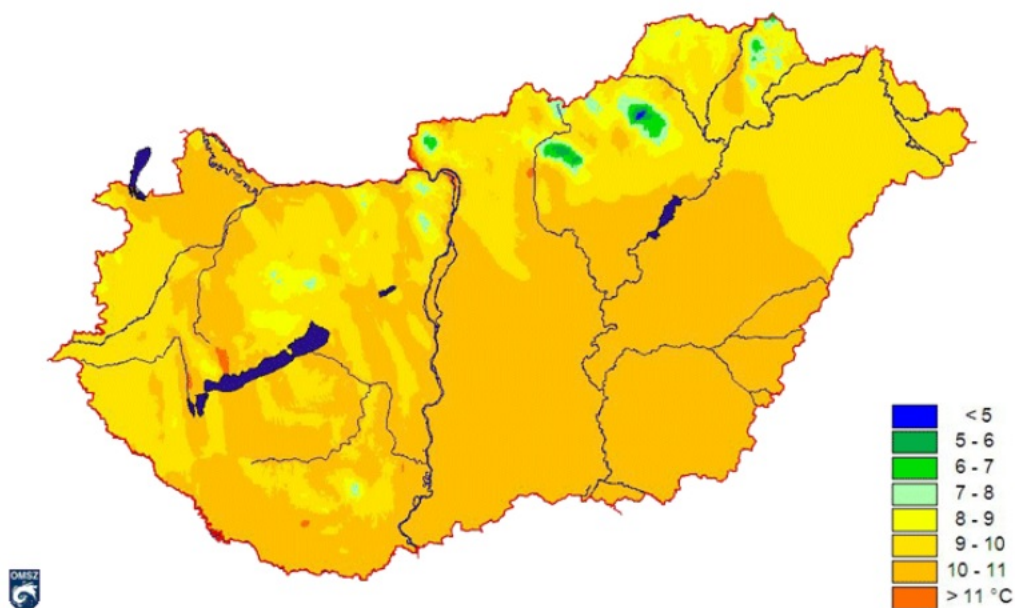
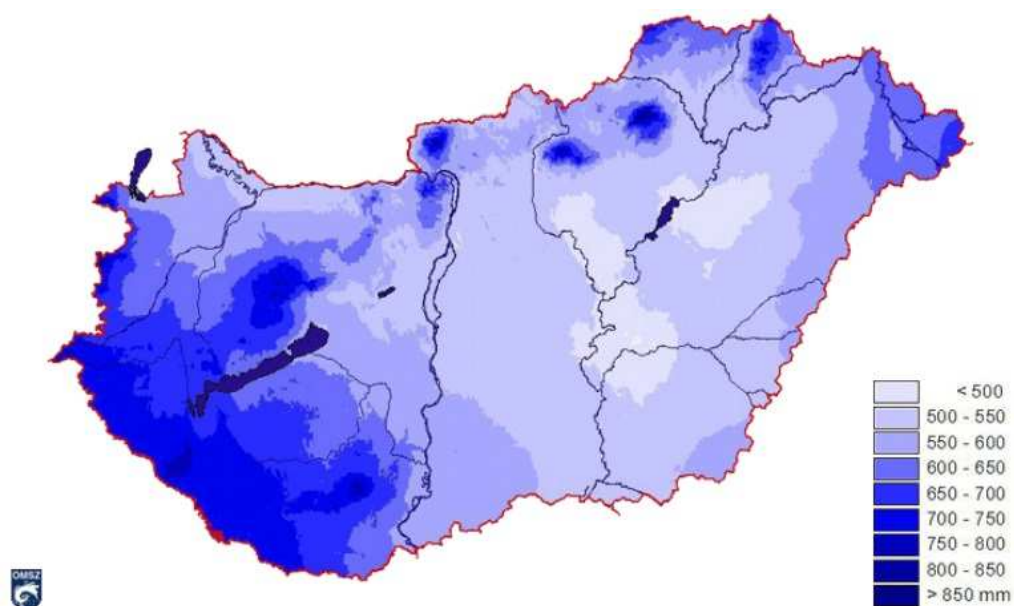
Magyarország domborzati térkép⁵

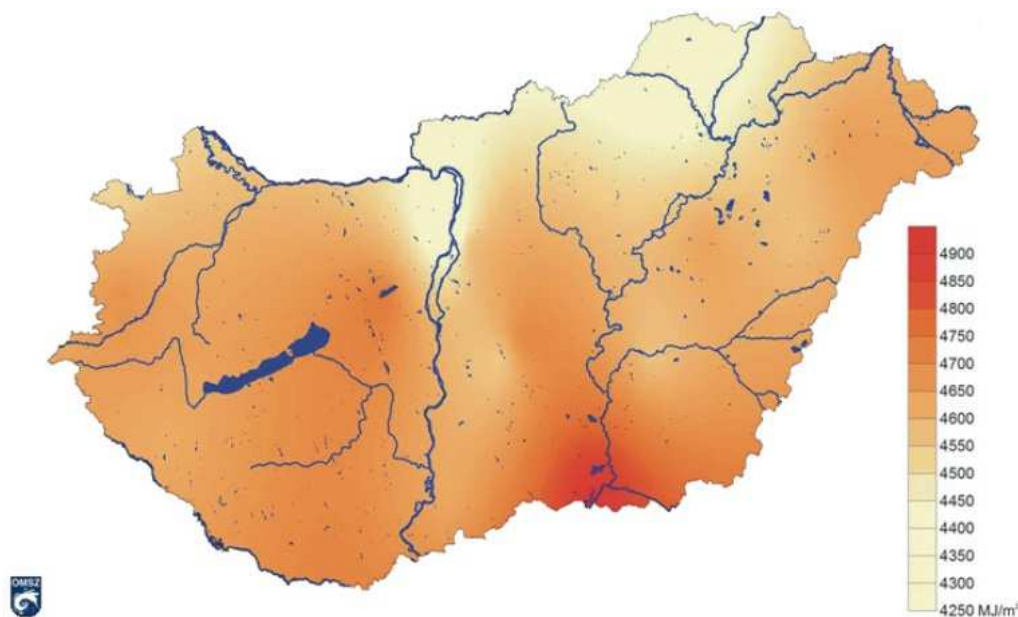
Éghajlat

A Nyírség éghajlata kontinentális, területe hűvösebb, mint az [Alföld](#) többi része, viszont az éves napfénytartam nagyobb, 1975 óra. Az évi középhőmérséklet 9,6-9,7 C°, az átlagos éves [csapadékmennyiség](#) 583 mm. A [hótakarós](#) napok száma 40, a hótakaró átlagos vastagsága 17–18 cm. Az uralkodó [szélirány](#): É-i, ÉK-i és DNY-i. Szakoly község mérsékelt meleg, száraz éghajlati övbe tartozik. Az évi középhőmérséklet 10°C, a csapadék átlagos mennyisége év 560-590 mm. Az északkeleti és délnyugati szél a jellemző a térségre. Az évi napsütéses órák száma kedvező esetben a 2000 órát is eléri.



⁵ Forrás: <http://users2.ml.mindenkilapja.hu/users/didergo/uploads/m07-ddm.jpg>

Magyarország éghajlati körzetei térkép⁶Magyarország évi átlagos középhőmérséklete
1971 – 2000 közötti időszak alapján térkép⁷Magyarország átlagos éves csapadékösszeg
az 1971-2000 közötti időszak alapján térkép⁶ Forrás: www.met.hu⁷ Forrás: www.met.hu



*Magyarország évi átlagos napfénytartam (óra)
az 1971-2000 közötti időszak alapján térkép⁸*

2.3. Vízirajz

2.3.1. Vízbázis

Vízirajz

A Nyírség fontosabb folyó közé tartozik a Keleti-főcsatorna, a Lónyai-főcsatorna, a Tisza, a Kraszna és a Szamos. A jelentősebb állóvizeik közé tartozik a Vajai-tó, Bátorligeti ősláp, Kállósemjéni ősmohos és a nyíregyházi Sós-tó.

Az 1800-as évek közepéig a domborzati viszonyok sajátosságai miatt a Nyírség legnagyobb része lefolyástalan volt. A csapadékos időkben a homokdombok közötti mélyedésekben összegyűlt víz a terület nagy részén lehetetlenné tette a földek művelését.

A helyzet rendezésére 1879-ben alakult meg a Nyírvíz Szabályozó Társulat, s készült el a Nyírség vízszabályozásának terve. A folyószabályozások következtében ma már a Nyírségnek egyetlen természetes állapotban lévő vízfolyása sincs.

A területet behálózó csatornák⁹:

- Bábaréti-tó
- Szakolyi (VII/7.)-folyás,
- Kállai (VII.)-főfolyás,
- Gelsei (VII/8.)-folyás,
- Kecskési szivárgó,
- Károlypusztai (VII/9.)-folyás,
- Adonyi (VII/9-1)-csatorna,
- Bimbó (VII/6.)-folyás,
- Tivorány (VII/10.)-folyás.

⁸ Forrás: <http://www.met.hu>

⁹ Forrás: <https://www.mepar.hu>

Természeti adottságok: A község a Közép-Nyírség kistájon található. A település területe félig kötött utóhomokkal, lösszel és löszös homokkal fedett hordalékkúpsíkság, amely enyhén észak felé lejt. A nagy relatív reliefű, szélbarázdás felszínnek agrárszempontról kedvezőtlen adottságúak, felszínüket főként erdőként hasznosítják.

A település Alföld ÉK-i részén helyezkedik el, földrajzilag a Nyírség és a Szatmári Beregi síkság tartozik ide. A terület felszíni vízhálózatát természetes vízfolyások és mesterséges csatornák alkotják. A főgyűjtő a Lónyai-csatorna, de tőle északra a táj pereme eléri a Belfő-csatorna a balról beléje torkoló Nagyhalász-Pártohaicsatorna alatti szakaszát is, sőt Tiszaberceltől néhány km hosszon kifut a Tiszáig. A terepszint legmagasabb pontja a Nyírség centrumában Nyírbátor térségében található. Innen észak felé a Tisza folyó irányába haladva a terepszint fokozatos lejtéssel csökken. Belvítzról a település nem veszélyeztetett. Éghajlata mérsékelt meleg, de közel a mérsékelt hűvöshöz, száraz.

A kistáj és ezen belül Szakoly közigazgatási területe teljes terjedelmében az Alföld flóraidék Nyírség flórajárásába tartozik. A lehetséges potenciális erdőtársulások közül gyakrabban megfigyelhetők a gyertyános kocsányos tölgyesek, a pusztai tölgyesek, a fűz- és nyírlápok. A nyílt társulások közül a homokpuszta-rétek, a homoki láperdők, a magas sások jellegzetesebbek. Fontosabb lágyszárú fajok: tőzegeper, hamuvirág, réti angelika...stb. Az erdészetileg hasznosított területeken vegyes korú, döntően keménylombos erdők találhatók. A mezőgazdasági növénytermesztés főbb kultúrái a rozs, a burgonya és a dohány. A településen a talajok termékenységi besorolása jellemzően VIII. talajminőségi kategória (gyenge termékenységű).

Szakoly településen valósult meg Magyarország első zöldmezős bioerőmű beruházása, melyet 2009. augusztus 27.-én adtak át. A bioerőmű fűszárú biomassza tüzelésű. A bioerőmű névleges teljesítménye 20 MW. Tovább a biomassza erőmű területén található a Bábaréti-tó is. A lakosság nagy része mezőgazdaságból él, míg a másik része a környező városokban dolgoznak. A munkanélküliségi ráta az aktívkorúak között a településen alacsony.¹⁰
Magyarország évi átlagos napfénytartam (óra) az 1971-2000 közötti időszak alapján térkép¹¹

2.3.6. Belterületi csapadékvíz elvezető hálózat

2.3.7.1. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A települést érintő vízfolyások adatait, belvízelöntések területeit a Vízügyi Szakvélemény rögzíti. Új településrendezési terv készítéséhez új szakvélemény készíttetése indokolt. Zárt közüzemű csapadékcatorna hálózat nem üzemel a településen. A felületre hulló csapadékvizek elvezetésére, elhelyezésére nyílt árkok szolgálnak, melyek a közlekedési utak mentén létesültek. A kapubehajtók részére csőátereszeket építették az árkokon. Az elvezetett felszíni vizek befogadói Társulati és Önkormányzati kezelésűek. Az elvezetett felszíni vizek befogadója a Bábaréti-tó, Szakolyi (VII/7.)-folyás, Kállai (VII.)-főfolyás, Gelsei (VII/8.)-folyás, Kecskési szivárgó, Károlypusztai (VII/9.)-folyás, Adonyi (VII/9-1)-csatorna, Bimbó (VII/6.)-folyás, Tivorány (VII/10.)-folyás. A mellékágak üzemeltetője a FETIVIZIG, illetve a Helyi Vízgazdálkodási Társulat.

A nyílt csapadékcatornák állapotát, a vízáteresztő képességét az átereszek folyamatos karbantartásával biztosítani kell. A belterület vízvezetését a megvalósítás előtt, a vízjogi létesítési engedélyezési eljárás során felül kell vizsgálni. A külterületek területe vízrendezett, ahol a vízvezetés megoldott, a rendszeres karbantartás folyamatos, melyet közmunkások bevonásával próbálnak megoldani. Az építendő hálózat kivitelezésére a fejlesztési források esetén lesz lehetőség.

2.3.7.2. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A település közigazgatási területén környezetvédelmi konfliktusok, problémák nem állnak fenn.

2.3.7.3. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

Szakoly a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011.(XII.29.) BM rendelet módosítására kiadott 61/2012.(XII.11.) BM rendelet 1. melléklete alapján III.

¹⁰ Forrás: Szakoly Község Önkormányzata – Településképi Arculati Kézikönyv 2017.

¹¹ Forrás: <http://www.met.hu>

katasztrófavédelmi osztályba sorolt. Ennek megfelelően – a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtására kiadott 234/2011. (XI.10.) Korm. rendelet 2. sz. mellékletében foglaltakat figyelembe véve – az elégséges védelmi szint biztosítása érdekében, szükséges a lakosság riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatásának tervezése.

A település jelenlegi úthálózata olyan paraméterekkel rendelkezik, amely alkalmas tűzoltó járművek, valamint műszaki mentést végző gépjárművek közlekedésére. Az építmények megfelelő közúti kapcsolata biztosított, illetve a tervezés során biztosítható, az úthálózatok a tervezést követően, megfog felelni az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásainak. A településrendezési terv az érvényes törvények, rendeletek, MSZ és ágazati szabványok figyelembevételével készül el, melyeknek az előírásait betartja.

A tűztávolság betartására, a tűzoltás eszközeivel a létesítmények megközelítésére – az OTÉK előírásait megtartva – a Helyi Építési Szabályzat vonatkozó pontjaiban tesz kötelező intézkedéseket. Az övezeten belüli építményekre vonatkozó tűzvédelmi előírásokat az építési engedélyesési eljárások során kell konkrétan meghatározni és betartani. (pld. A tűzállósági fokozat, tűzveszélyességi osztályba sorolás, tűztávolság, tűzszakasz, oltás módja, oltóvíz, oltókészülék, nyomás, menekülési és mentési út).

3.0. Levegőtisztaság-védelem

3.1. Besorolás, pontforrások

A község levegőminőségi állapotát alapvetően a közlekedés légszennyezése, valamint a gazdasági/mezőgazdasági területhasználat határozza meg. A háttérjellegű szálló porszennyezés a külterületeken dominánsnak tekinthető. A település és a terület levegőminősége az SO₂, NO₂, NO_x és CO komponensek tekintetében kiváló, PM₁₀ (szálló por) vonatkozásában jó minőségű. A község környezetében meglévő gazdasági telephelyek minimális mértékben, de elsősorban a közlekedési-szállítási, kisebb mértékben a tüzeléstechnikai és technológiai légszennyezéssel vannak jelen.

A települést a levegő szennyezőanyagai szerint nézve a 4/2002. (X.7.) KVM alapján a következő értékek érvényesek:

- Kén-dioxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Nitrogén-dioxid: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.
- Szén-monoxid: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.
- PM₁₀ (a levegőben lebegő szilárd és folyékony – aeroszol – részecskék gyűjtőneve: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.
- Benzol: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van
- Talajközeli ózon: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM₁₀ arzén: a talaj közeli ózon koncentrációja nem haladja meg a célértéket
- PM₁₀ kadmium: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ nikkel: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ ólom: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ benz(o)pirén: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.

A célértékeket a 4/2011. (I.14.) VM rendelet 1. mellékletének 1.1.4.1 pontjában meghatározott értékek adják.

A közlekedésből származó (gépjárművek emissziója) szennyeződések mellett problémát jelent a gépjárművek által felvert por és ennek hatásai. A településen időszakosan megjelenő pollen illetve parlagfű okozhat az időjárástól függően a lakosság körében kisebb allergiás panaszokat. A parlagfű visszaszorítására a települési önkormányzat még nem adott ki helyi rendelet csak központilag a 221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendeletet alkalmazzák, ami a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól rendelkezik.

Közlekedés által kibocsátott emisszió elfogadható.

3.6. Kertészeti, és mezőgazdasági tevékenységekből származó légszennyezések

A településen jelenleg nem jelentős a mezőgazdasági tevékenységből eredő légszennyezés. A magánlakásoknál még nem elterjedt a komposztálás, népszerűsítése, házi komposztáló edények pályázat útján történt kihelyezése sokat segítené ezen a helyzeten.

A parlament által 2020 nyarán elfogadott módosítás értelmében 2021. január elsejétől kezdődően országsszerte tilos az avarégetés és a kerti hulladék égetése. 2020 december 2-én megjelent, 549/2020. (XII. 2.) Korm. rendelet alapján, amíg a veszélyhelyzet fennáll, addig továbbra is az önkormányzatokra lesz bízva, engedélyezik-e az avar- és zöldhulladék-égetést.

A rendelet a koronavírus-járvány miatt bevezetett veszélyhelyzet idején alkalmazandó, levegőtisztasággal összefüggő szabályokról szól, tartalma alapján a veszélyhelyzet megszűnéséig továbbra is a települési önkormányzatok hatáskörében marad „az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása.

4.0. Hulladékgyűjtés

A hulladékok elszállítását a Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi, amelynek telephelye Nyíregyháza-Oros, Szállási út 72. szám alatt található. A telephely területe közel 34 ha, melyből a hulladék depónia által igénybe vett földterület nagysága 17,54 ha.

Alapjellemezéshez szükséges vizsgálatok nélkül az alábbi inert hulladékokat veszi át a telep.

- Üveg alapú, szálal anyagok hulladékai, ha nem tartalmaz szerves kötőanyagot
- Csomagolási üveg-hulladékokat
- Építési és bontási hulladékok közül: beton, téglák, cserép és kerámia, ezen anyagok keveréke, üveg
- Földet, talajt és köveket, amelyek nem tartalmaznak humuszos réteget, tőzeget, szennyezett területről származó földet, követ.

A település területén a kommunális hulladék begyűjtését a hulladékkezelő hetente egy alkalommal végzi. A község lakossága rendelkezik egységes hulladékgyűjtő edénnyel, a szemét begyűjtése erre alkalmas edényzetben történik. A begyűjtést végző vállalkozó rendelkezik pormentes tömörítésre alkalmas hulladékszállító járművel. A településen nem működik szilárd hulladéklerakó.

A település jelenleg is használatban lévő hulladéklerakóval nem rendelkezik, szerves anyagok komposztálás „természetes úton” történik. A régi hulladéklerakó rekultivációja 2014-ben megtörtént.

5.0. Zaj- és rezgés sugárzásvédelem

A zaj - és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.

A vizsgálatok alapján meg kell határozni a település területén előforduló zajforrásokat, azokat a terület-felhasználási egységeket. A településen átmenő forgalommal lehet számolni. Legjellemzőbb közlekedési zajforrásként a 4-es számú főút tekinthető, amely átszeli a települést. Ezért átmenő és célforgalom miatti útként zajkibocsátása elviselhető. A környezeti zajterhelés szempontjából Szakoly kedvező helyzetben van a zaj és rezgésterhelési helyzet a távlatokban sem rontható amennyiben a közúti forgalom nagysága, nem változik. Ennek érdekében a környezetbe zajt, illetve rezgést kibocsátó és a zajtól illetve rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell tervezni, egymástól viszonyítva elhelyezni, hogy a zaj és a rezgés ne haladja meg az érvényben lévő határértékeket. A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló (27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet) rendeletnek megfelelően.

Ssz.	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintere* (dB)	
		Nappal 06-22 óra	Éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

A település mezőgazdasági jellege miatt szükséges a mezőgazdasági termeléssel összefüggő zaj és rezgés okozta hatásokat külön tárgyalni. A közlekedési zajt tovább bonthatjuk a közúti közlekedés és a vasúti közlekedés, valamint a légi forgalom (repülés) okozta zajhatásokra.

A közúti közlekedés során a közúti járművek rész-zajforrásai (motor, karosszéria, kipufogó, stb.) együttesen fejtik ki hatásukat. A járműveket az elhaladási zajuk jellemzi, amit elsősorban a motorfordulatszám és az azzal arányos menetsebesség határozza meg. Az egyes gépjárműtípusok elhaladási zaja között nagy a különbség (65-80 dBA), de az észlelt hangerőben az autó állapota (életkora), és a vezetési stílus is lényeges eltéréseket okozhat, ezeken kívül befolyásoló tényező az útburkolat minősége is. Fentieket figyelembe véve település szinten problémát – a közlekedési eredetű levegőszennyezéshez hasonlóan – a területen áthaladó fő közlekedési utak forgalma okoz

Sugárzás védelem

Szakoly községben nagyfeszültségű távvezeték lakott területtől távol található. Új mobiltelefon tornyok létesítésére alkalmas helyeket az érvényes szabályozási terv rögzíti. Szakoly Paks, Mochovce, atomerőművek 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére Magyarországon egy országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabad téren álló állomások olyan műszerekkel vannak felszerelve, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás: az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét.

A község területén sugármérő pont nem található (legközelebb Debrecenben található 3 db). A település közigazgatási területére nem releváns.

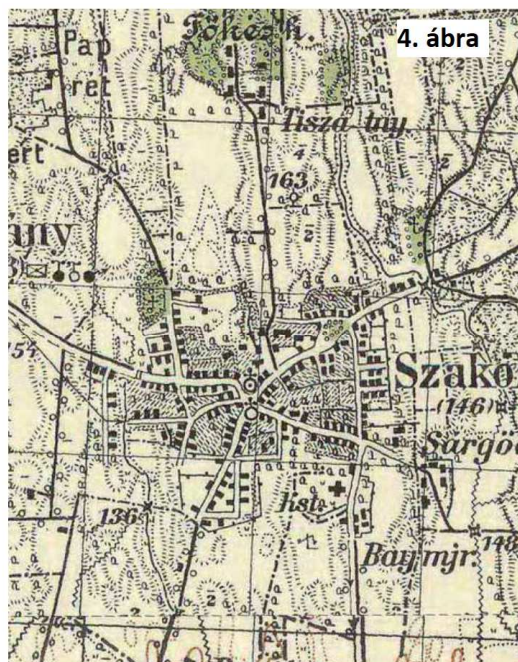
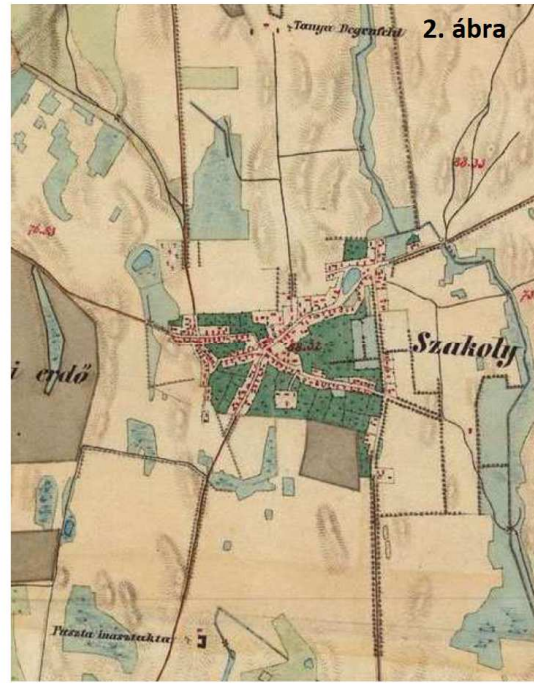
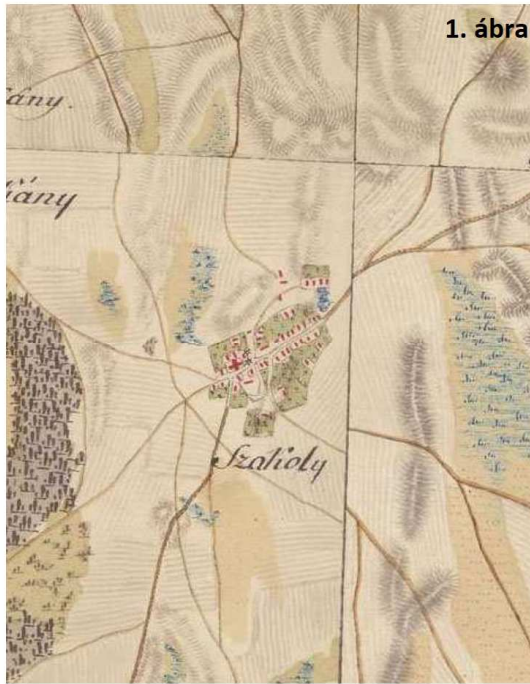
6.0. Természetvédelmi fejezet

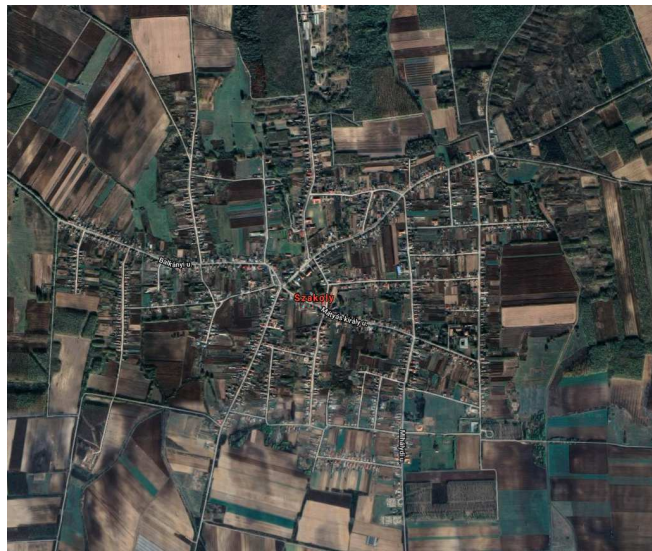
6.1 Tájhasználat, tájszerkezet

Tájtörténeti vizsgálat

A település tájhasználatának alakulása, változása az I. Katonai felmérés (1782-1785) (1. ábra), a II. Katonai felmérés (1819-1869) (2. ábra), a III. Katonai felmérés (1869-1887) (3. ábra), illetve Magyarország Katonai Felmérése (1941)¹² (4. ábra) történeti térképek vonatkozó szelvényein, illetve a Google Earth közelmúltban készült műholdfelvételein keresztül kerül bemutatásra.

¹² Forrás: mapire.eu





Műholdfelvétel¹³

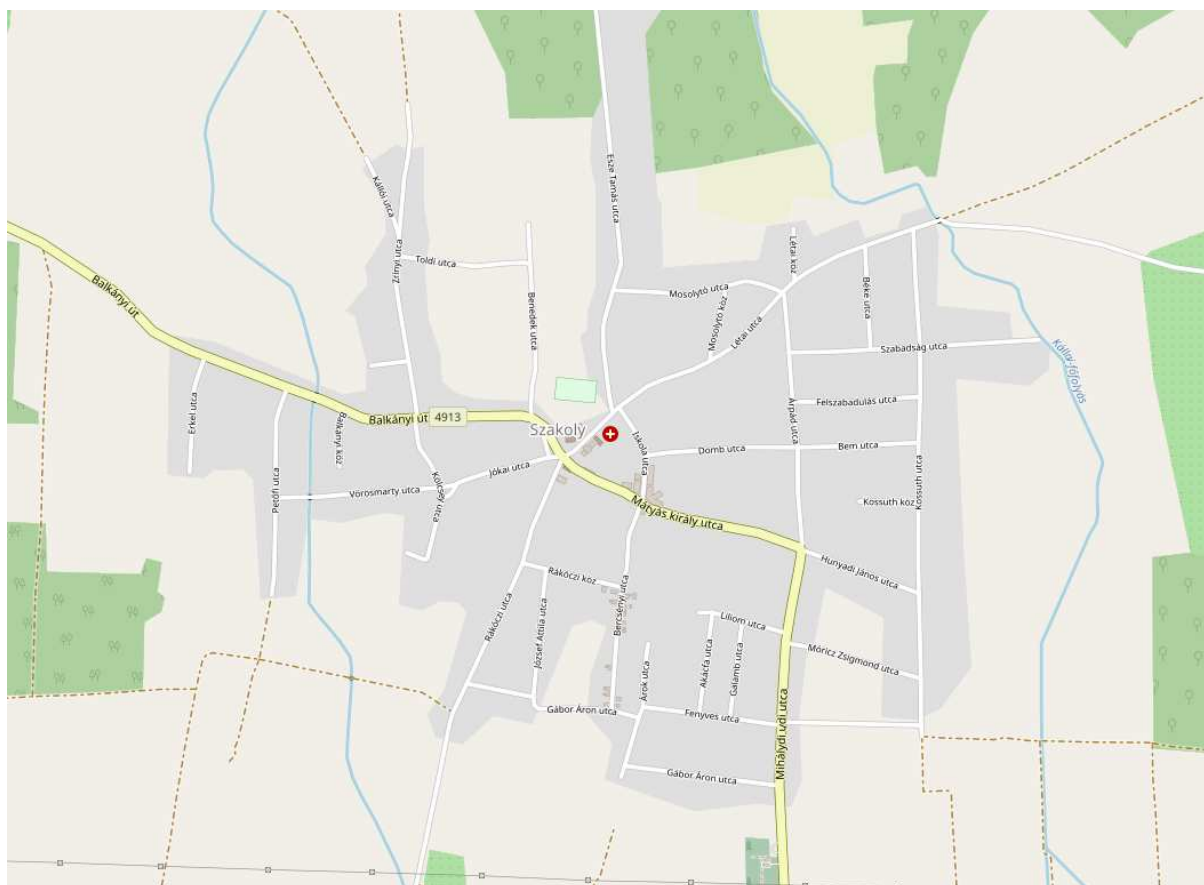
Az elmúlt cca 250 évet felölelő térképi ábrázolások vizsgálatát követően megállapítható, hogy a település jelentős fejlődésen ment keresztül az évek során. A térképeken jól kivehető, hogy a település lakott területeit mezők, legelők vették körül.

Alapvető változás a tájhasználatban annyiban várható, hogy az ún. „non food” mezőgazdasági szisztéma alapján előtérbe kerülnek az ipari növények termesztése, ez esetenként színesíti a tájat, mivel nagy felületű virágzó táblák is megjelenhetnek. Ezen mezőgazdasági területekre a nagyipari művelés a jellemző, mely iparág számottevő munkaerőt nem foglalkoztat.

A konyhakerti növények háztáji (őstermelői) gazdálkodása a lakosság kiegészítő kereseti forrása és a nyírségi vásár (Községi piac) mindennapi termékeivé válhatnak. A község tulajdonában levő művelés alá nem tartozó beépítetlen földterület és termőföldek hasznosítása a helyi mezőgazdaság szereplőivel átgondolandók (a kertészet és díszfaiskolai lehetőségek).

A település lakott területeinek terjeszkedés mértéke visszafogottnak nevezhető.

¹³ Forrás: www.google.hu/maps



A

település tájértéktára¹⁴

A Nyírségnek a honfoglaló magyarok által itt talált utolsó természetes képe a síklápokkal, mocsarakkal, pusztagyeppekkel tarkított erdőssztyepp lehetett, melynek uralkodó fafaja a tölgy volt. Ebből alakult ki a középkorban az a mozaikos táj, ahol kis falvak sokasága húzódott meg, melyek lakói az erdős-lápos-buckás területen rét és legelőgazdálkodást, kis parcellákon szántóföldi művelést folytattak, s élvezték azt a terített asztalt, amit a gazdag természet nyújtott: az erdők gyümölcsseit, a tocsogós laposok bőséges hal és vadtermését. A törökidőszak következtében a kis falvak többsége elnéptelenedett.

A táj a XVIII., de főleg a XIX. századtól kezdett újra benépesedni, újjáépültek a falvak. A XIX. század második felétől kezdve felgyorsult a természet átalakítása, melynek nyomán kezdett kialakulni a táj ma ismert képe. A legnagyobb beavatkozás a térség vizeinek lecsapolása volt. Az ún. nyírvízmentesítő társulatok 1892-től kezdve csatornákkal hálózta be a területet, s a korábban lefolyástalan nyírvízlaposok vizét összegyűjtötték.

A vízrendezésnél jóval korábban, már a XVI-XVII. század török világa alatt megkezdődött az erdőterületek csökkenése, melyek helyét szántók, gyümölcsösök, rétek, homoki legelők foglalták el. Ezt tetézte a megmaradt erdők faállományának átalakítása, amikor a tölgyet a gyorsan növő, a szárazságot jobban tűrő akáccal váltották fel. Ez a folyamat, bár a XIX. században elindult, az I. világháború után gyorsult fel, amikor a 20-as évek fakonjunktúrájának idején az értékes, idős tölgyeseket fakereskedők vásárolták fel.

Az 50-es évektől az akác mellett egyre gyakoribbá vált a szintén tájidegen erdei és fekete fenyő, valamint a nemesnyár használata nemcsak az őshonos erdők felújítására, de a néhai homoki tölgyesek helyén létrejött silány szántók újra fásítására is. Az akác és a többi tájidegen faj a térség élővilágát, tájképét elszegényítette. Ráadásul az erdők tarvágás utáni kituskózása és mélyszántása nyomán eltűnt az erdei aljnövényzet és az erdőssztyepp jellegű növényzet túlnyomó része. Ez a folyamat pusztította ki a térségből a hóvirágot, a tarka nőszirmot, de igen súlyos csapást mért az egykor igen gyakori egyhajúvirág, tarka sáfrány és magyar nőszirm állományaira is.

¹⁴ Forrás: <https://www.openstreetmap.org>

A természetes táj pusztulásának folyamatára a „koronát” a természettel még viszonylag összhangban élő kisparaszti életformát felváltó nagyüzemi gazdálkodás erőltetett és átgondolatlan meliorációi, gyep-gabonaváltó programjai, kemizálása tették fel. Ennek nyomán sok vízállás, homoki rét, és legelő tűnt el örökre.

Bár a táj a változások ellenére sokat megőrzött ősi képéből, az erdők, legelők, rétek és szántók változatos hangulatából, az eredeti természet – a homokpuszták, láprétek, fűzlápok, keményfás ligetek, pusztai és gyöngyvirágos tölgyesek – a fent leírt folyamatok hatására szigetszerű maradványfoltokra húzódtott vissza. Ennek következménye a tájvédelmi körzet szétszórt, mozaikos jellege. Az utóbbi évtizedben újabb veszélyek öltöttek aggasztó méretet. A természetes élővilág megmaradt apró szigeteit a többnyire amerikai származású özönnövények fokozódó inváziója szorongatja. A gyepek rohamos pusztulását okozza, hogy az állattartás feltételei igen rosszak, ezért egyre kevesebb legelőre és kaszálóra van szükség.

A Nyugati- vagy Lőszös-Nyírség növényvilága

Évszázadok óta mezőgazdasági művelés alatt álló, vízben szegény, változatos domborzatú terület. A természetes növényzet túlélői a kisebb laposok vízállásos mélyedéseiben, illetve néhány mezsgyén, kunhalmon maradtak meg. A táj erdőterületei kivétel nélkül ültetettek, a gyepek túlnyomó része másodlagos, intenzíven használt. A potenciális vegetáció zömét kitevő erdőpuszta elemei nyomokban is alig maradtak meg. A mélyebb részek szikes vegetációja ösfolytonosnak tekinthető, de jelentősen elszegényedett. A parlagok aránya elenyésző.

A táj gyepeinek többsége másodlagos, jellegtelen száraz vagy enyhén szikes, üde gyep. Legkarakteresebb a szikes tómedrekben megmaradt szoloncsák (Nyírtelek, Nyíregyháza – Felsősimá), illetve szolonyec (Tiszaeszlár – Bashalom) sziki vegetáció zonációját őrző növényzet. A zömében eljellegtelenedett (nádasodott) szikes mocsarakat mézpzásitos szikfokok, bajuszpzásitos vakszikfoltok, fehér tippanos sziki rétek és szikes puszták maradványai övezik. Csak a táj nyugati peremén jelenik meg a hernyópázisos és ecsetpázisos szolonyec sziki rét és a padkás vegetációs mozaik. Néhány mezsgyén ismertek a száraz sztyepprétek erősen degradált foltjai.

Flórájának összetételét a nyírségi és a hajdúsági elemek erősen elszegényedett kombinációja határozza meg. Az erdőpusztai vegetációt néhány, a tájban igen ritka faj képviseli: kunkorgó árvalányhaj (*Stipa capillata*), törpemandula (*Prunus tenella*), parlagi rózsa (*Rosa gallica*), cingár gombafű (*Androsace elongata*), közönséges borkóro (*Thalictrum minus*). A szikeseken a jellemző specialista fajok meghatározók (sziki őszirózsa – *Aster tripolium* subsp. *pannonicus*, sziki üröm – *Artemisia santonicum*, kífészűkű aszat – *Cirsium brachycephalum*, vékony útifű – *Plantago tenuiflora*). Az özöngyomok térfoglalása jelentéktelen.

Gyakori élőhelyek: nincsenek; közepesen gyakori élőhelyek: OB, OC; ritka élőhelyek: B1a, OA, B6, F4, F2, F5, F1a, F1b, B5, B2, B3, D34, RA, RB, RC, P2a, P2b, A1, A23, H5a.

Fajszám: 400-600; védett fajok száma: kevesebb mint 20; özönfajok: akác (*Robinia pseudoacacia*) 2, *Eleagnus angustifolia* 1, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 1, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 1, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 1.

A kistáj éghajlata mérsékelten meleg, száraz. Az évi napfénytartam 2000-2050 óra körül van, nyáron 810, télen 185 óra az átlag. Az évi középhőmérséklet 10-10,2 C. A legmelegebb hőmérséklet 34,2, a leghidegebb -17,5 C. A csapadék évi összege 530-570mm, DNY-on kevesebb. A csapadék napi maximuma 89 mm. Átlagosan 35 hótakarós nap van, a hótakaró 17 cm vastag. A kistáj ariditási indexe 1,23-1,33. Az uralkodó szélirány ÉK-i és D-i, sebessége 2,5-3 m/s. Kevés és szeszélyes eloszlású a csapadék, főként a szárazságtűró fajoknak kedves az éghajlat.

6.2 Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

A néprajzi tájként is számon tartott Nyírség az Alföld észak-keleti részén található középtáj. Az ember 7-10 ezer évvel ezelőtt telepedett meg itt, a nagyobb települések főként a kilencedik században jöttek létre a honfoglalás idején. A táj nagy része Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében helyezkedik el, de vannak települések Hajdú-Bihar megyében, illetve a romániai Szatmár megyében is. Környezetétől szigetszerűen elkülönülő terület, az Alföld egy kisebb részétája. Felszínének kialakításában a folyók és a szél játszották a legnagyobb szerepet. A folyók hordalékkúpokat és elhagyott medreik mentén vastag üledéket raktak le. A hordalékkúpok anyagából a szél homokot halmozott fel. Jellemző geológiai képződményei a lösz, a barnaföld, a különböző homokformák, a futóhomok, az agyag és a tőzeg. A Nyírség öt tájegységre osztható fel: Közép-Nyírség, Északkeleti-Nyírség, Délkeleti-Nyírség (Nagykárolyi-homokhát), Dél-Nyírség (Ligetelja) és Nyugati- vagy Lőszös-Nyírség. A Bodrogek a Bodrog és Tisza folyók közt elterülő természetföldrajzi kistáj, a Felső-Tiszavidék középtáj része. Két fő részre tagolható: az Alsó-Bodrogek és a Felső-Bodrogek. A Bodrogek nyugodtan hívhatjuk, a rejtett szépségek vidékének, de a vidéki, természeti, kulturális és esztétikai szépségek csak annak tárulkoznak fel, akik nem sietnek, nem felületesek és figyelnek az apró részekre,

érdekességekre is. Aki a területet végig járja, az láthatja a hagyományos régi népi építészet remekműveit, igaz kissé megfakult változatban.

A természetvédelmi szempontból valamilyen védettségi szintet élvező területek elsősorban a belterületől É-ra fekvő, vízfolyások menti legelő-kaszáló gyepek területek, de egy jelentős erdőfolt is ide tartozik. Kistáj-kataszteri besorolás szerint Szakoly a Nyírség kistáj területén helyezkedik el, így az épített és természeti környezetét egyaránt a kistáj geökológiai sajátosságai határozzák meg.

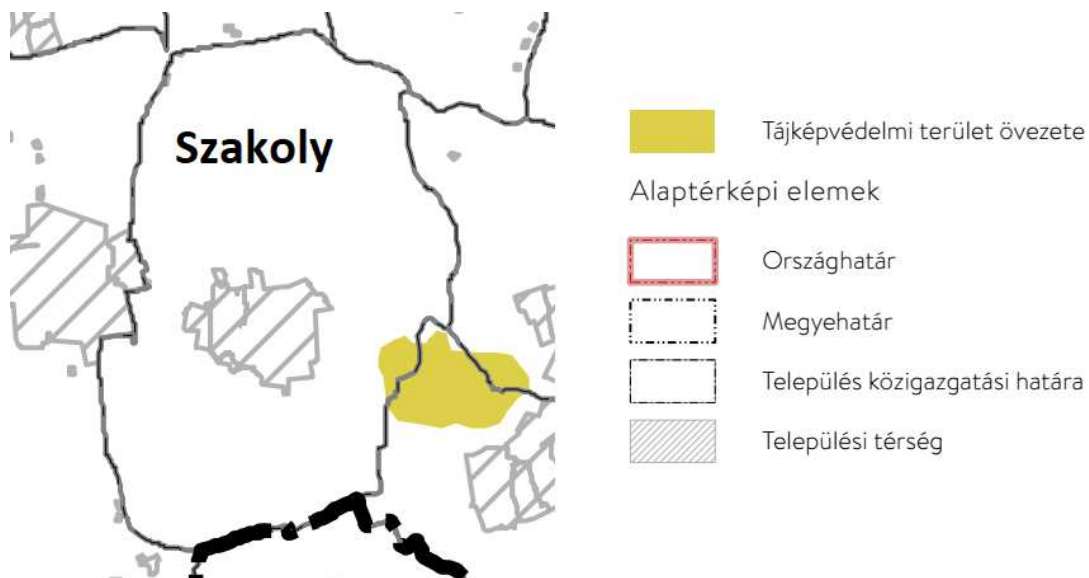
Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Jogszállal védetté nyilvánított történeti táj az ország területén nincs, de ha lenne, az országos jelentőségű tájképvédelmi övezet kellene, hogy legyen. Az övezet kijelölésénél alapvető szempont volt az egyes térségek tájképi változatossága, tájképi elemekben való gazdagsága és a tájképi érzékenysége. Ezzel összefüggésben a természeti értékekkel, Natura 2000 területtel való érintettségét is figyelembe vettük. Térségi jelentőségű kultúrtörténeti, tájszerkezeti értéknek tekintjük a Nyíregyháza környéki bokortanyás térséget. Tájképvédelmi szempontból is kiemelt jelentőségű a már kialakított Szatmár-Bereg Natúrparc és a tervezett Bátorligeti Natúrparc térsége. Ezen elvek alapján a megye összefüggő térségi jelentőségű tájképvédelmi területei:

- A Tisza hullámtere a hullámtér és a települési területek közötti térséggel együtt;
- A Szamos hullámtere és a folyó menti területek;
- A Szatmár-Bereg Natúrparc településeinek területe;
- A tervezett Bátorligeti és térsége Natúrparc településeinek területe.

A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetében nem tartoznak bele az egyes települési térségek. A javaslattevő fázis szerinti övezet területe a Nyíregyháza térségi bokortanyás területek pontosításával, a vélemények figyelembe vételével változott. Nyíregyháza közigazgatási területének csak a nyugati része maradt meg az övezetben, míg Nagycserkesz és Nyírtelek bokortanyás külterülete az övezet része lett.

A település kis részben, az dél-keleti közigazgatási terület határainál érintett a térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetében.



6.2.1. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Az ökológiai folyosó övezetében „olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) tartoznak, amelyek döntő részben természetes

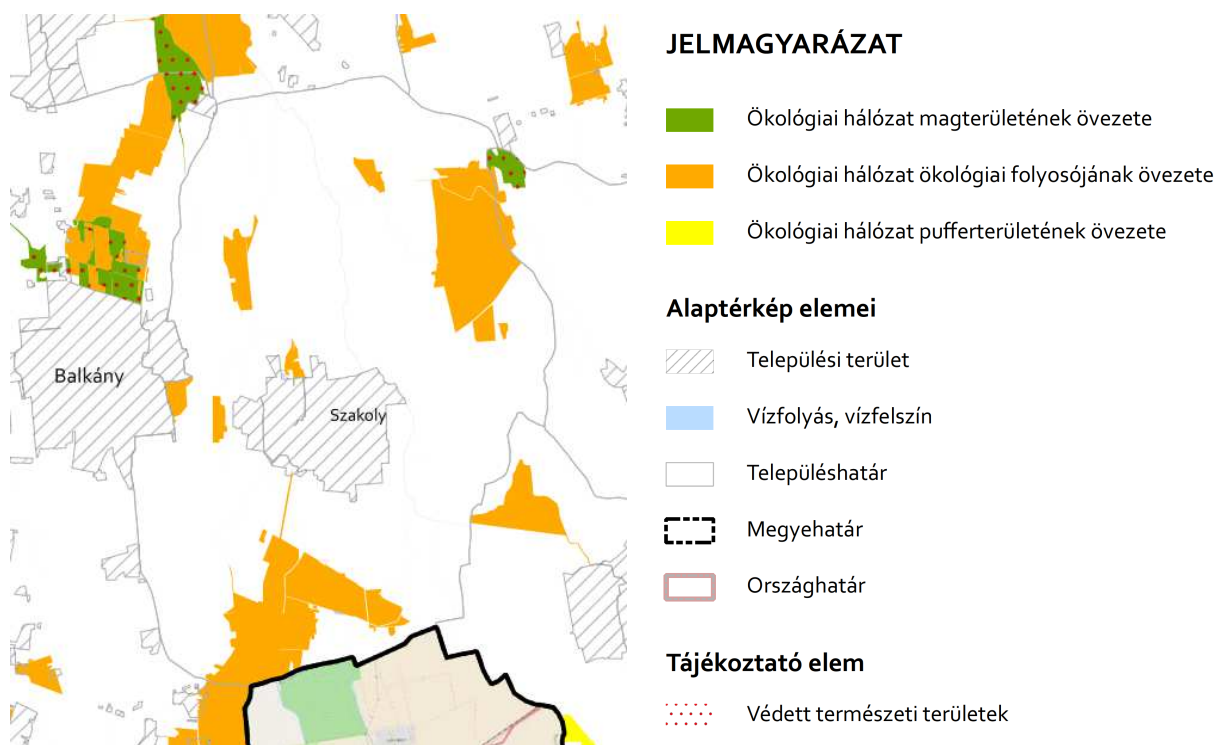
¹⁵ Forrás: OTRT – 2019. Környezeti értékelés – 3/4. melléklet

eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására”.

Az előzőekben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el. Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető. A település közigazgatási területein az ökológiai folyosó élőhelymozaikokból áll, amely a magterületek környezetében, másrészt a két terület közötti telkek területei.

Szakolyban magterület és ökológiai folyosó található a közigazgatási területen. A magterület a közigazgatási terület nyugati részein helyezkedik el, míg az ökológiai folyosó a nyugati és a keleti peremeken.



Ökológiai hálózat övezete ¹⁶

A Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben (új OTrT) meghatározott országos és megyei/kiemelt térségi övezet részét nem képezi. Az érintett területek az új OTrT-ben meghatározott országos ökológiai hálózatnak és a térségi jelentőségű tájképvédelmi övezetnek nem képezik részét, közvetlen érintettség azonban egyiket sem érinti. A megosztás előtti 0294/3 hrsz. 'h' és 'j' alrészletei érintik az ökológiai folyosót, azonban **ezek az alrészletek nem érintettek a beruházással.**

(0294/3 hrsz megosztásra került – 0294/7 hrsz-en létesül az erőmű)

¹⁶ Forrás: SZSZMTRT – 3/1. melléklet

Tájhasználat értékelése

A településrendezési terv települési-táji környezetre gyakorolt hatása nem minősül jelentősnek. A környezeti hatások a módosítások után szinten tartó, vagy az átminősítéseknek köszönhetően kedvezőbb környezeti állapotot eredményeznek. A módosítások nem eredményeznek az eredeti állapottól kedvezőtlenebb környezeti, tájképi változást.

A változtatások lokálisan az eredeti települési, táji környezetben a tájkép lényeges megváltoztatása nélkül valósítható meg és tartható fenn. A tájrendezési vizsgálatot, illetve értékelést a jelenlegi szerkezeti terv terület felhasználási és szabályozási elemeiben bekövetkező változtatási igény tette indokolttá.

A település teljes közigazgatási területe: 41,45 km², azaz 4144,5492 hektár. A külterületi táj tipikusan mezőgazdasági és erdőgazdálkodási táj, ahol a tájhasznosítás a lehető legnagyobb mértékben igazodott a domborzat és a talaj adta lehetőségekhez. A közigazgatási határon belül a földterületen jelentős mértékben szántóföldi növények termesztése, valamint erdőgazdálkodás a jellemző tájhasználati mód.

Alulhasznosított barnamezős területek

Mivel Szakoly település nem volt ipari település, ezért kihasználatlan barnamezős, elhagyott ipari területek nem találhatóak a közigazgatási területén.

A településszerkezet funkcióváltásra javasolt alulhasznosított terület egységei:

- külterületen lévő mezőgazdasági majorok és állattartó telepek beépítésre szánt területekké kerülnek kijelölésre,
- ipari területek

7.0. Védett területek

A néprajzi tájként is számon tartott Nyírség az Alföld észak-keleti részén található középtáj. Az ember 7-10 ezer évvel ezelőtt telepedett meg itt, a nagyobb települések főként a kilencedik században jöttek létre a honfoglalás idején. A táj nagy része Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében helyezkedik el, de vannak települések Hajdú-Bihar megyében, illetve a romániai Szatmár megyében is. Környezetétől szigetszerűen elkülönülő terület, az Alföld egy kisebb részét képezi. Felszínének kialakításában a folyók és a szél játszották a legnagyobb szerepet. A folyók hordalékkúpokat és elhagyott medreik mentén vastag üledéket raktak le. A hordalékkúpok anyagából a szél homokot halmozott fel. Jellemző geológiai képződményei a lösz, a barnaföld, a különböző homokformák, a futóhomok, az agyag és a tőzeg. A Nyírség öt tájegységre osztható fel: Közép-Nyírség, Északkeleti-Nyírség, Délkeleti-Nyírség (Nagykárolyi-homokhát), Dél-Nyírség (Ligetlaja) és Nyugati- vagy Löszös-Nyírség. A Bodrogtő a Bodrog és Tisza folyók közt elterülő természetföldrajzi kistáj, a Felső-Tiszavidék középtáj része. Két fő részre tagolható: az Alsó-Bodrogtőre és a Felső-Bodrogtőre. A Bodrogtőt nyugodtan hívhatjuk, a rejtett szépségek vidékének, de a vidéki, természeti, kulturális és esztétikai szépségek csak annak tárulkoznak fel, akik nem sietnek, nem felületesek és figyelnek az apró részekre, érdekességekre is. Aki a területet végig járja, az láthatja a hagyományos régi népi építészet remekműveit, igaz kissé megfakult változatban.

A természetvédelmi szempontból valamilyen védettségi szintet élvező területek elsősorban a belterülettől É-ra fekvő, vízfolyások menti legelő-kaszáló gyepek területek, de egy jelentős erdőfolt is ide tartozik. Kistáj-kataszteri besorolás szerint Szakoly a Nyírség kistáj területén helyezkedik el, így az épített és természeti környezetét egyaránt a kistáj ökológiai sajátosságai határozzák meg.

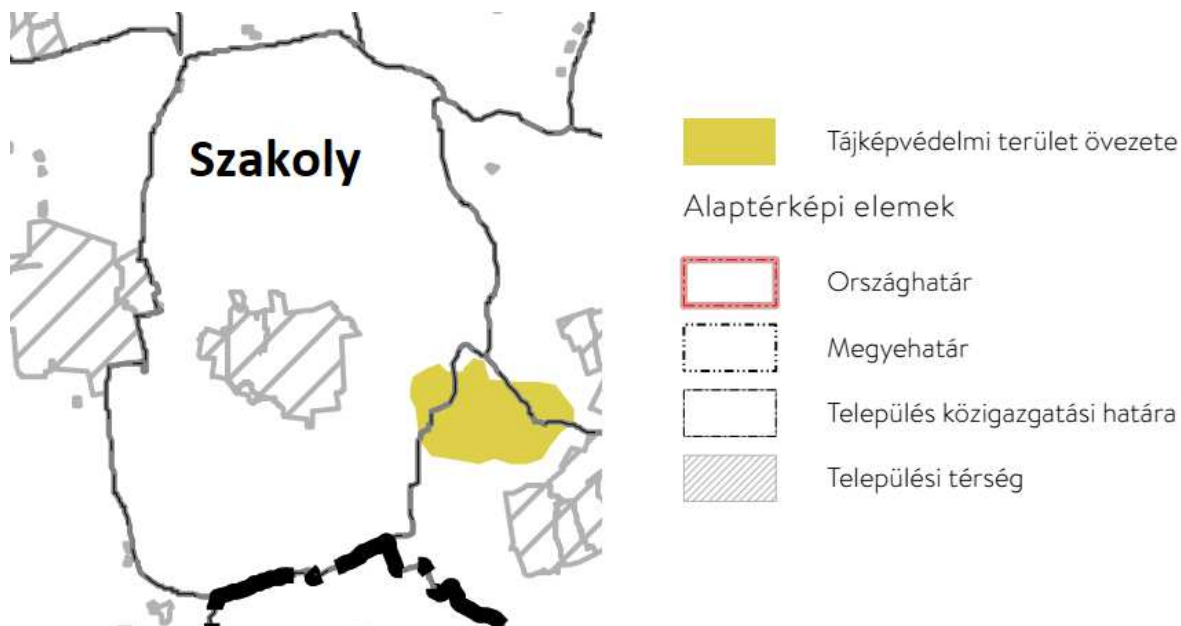
Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Jogszállal védetté nyilvánított történelmi táj az ország területén nincs, de ha lenne, az országos jelentőségű tájképvédelmi övezet kellene, hogy legyen. Az övezet kijelölésénél alapvető szempont volt az egyes térségek tájképi változatossága, tájképi elemekben való gazdagsága és a tájképi érzékenysége. Ezzel összefüggésben a természeti értékekkel, Natura 2000 területtel való érintettségét is figyelembe vettük. Térségi jelentőségű kultúrtörténelmi, tájszerkezeti értéknek tekintjük a Nyíregyháza környéki bokortanyás térséget. Tájképvédelmi szempontból is kiemelt jelentőségű a már kialakított Szatmár-Bereg Natúrparc és a tervezett Bátorligeti Natúrparc térsége. Ezen elvek alapján a megye összefüggő térségi jelentőségű tájképvédelmi területei:

- A Tisza hullámtere a hullámtér és a települési területek közötti térséggel együtt;
- A Szamos hullámtere és a folyó menti területek;
- A Szatmár-Bereg Natúrpark településeinek területe;
- A tervezett Bátorliget és térsége Natúrpark településeinek területe.

A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe nem tartoznak bele az egyes települési térségek. A javaslattevő fázis szerinti övezet területe a Nyíregyháza térségi bokortanyás területek pontosításával, a vélemények figyelembe vételével változott. Nyíregyháza közigazgatási területének csak a nyugati része maradt meg az övezetben, míg Nagycserkesz és Nyírtelek bokortanyás külterülete az övezet része lett.

A település kis részben, az dél-keleti közigazgatási terület határainál érintett a térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetében.



Tájképvédelmi terület övezete¹⁷

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

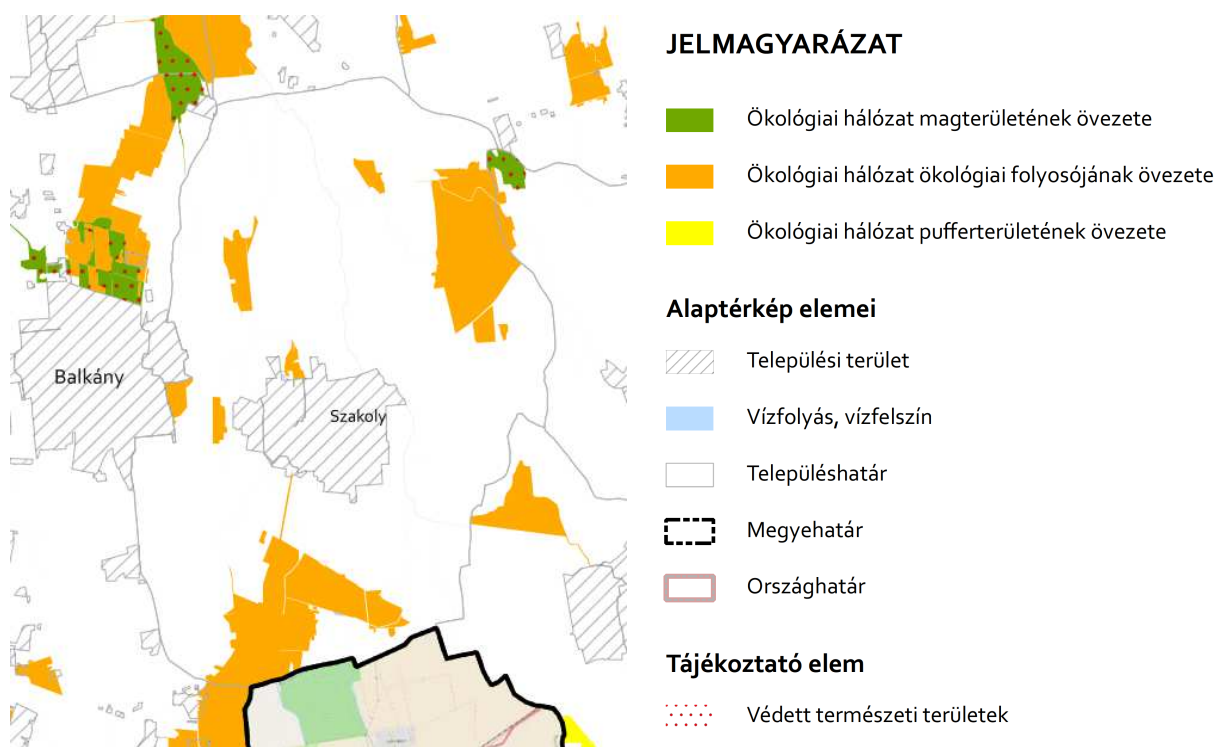
Az ökológiai folyosó övezetébe „olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására”.

Az előzőekben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el. Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető. A település közigazgatási területein az ökológiai folyosó élőhelymozaikokból áll, amely a magterületek környezetében, másrészt a két terület közötti telkek területei.

Szakolyban magterület és ökológiai folyosó található a közigazgatási területen. A magterület a közigazgatási terület nyugati részein helyezkedik el, míg az ökológiai folyosó a nyugati és a keleti peremeken.

¹⁷ Forrás: OTRT – 2019. Környezeti értékelés – 3/4. melléklet



Ökológiai hálózat övezete ¹⁸

Országos védelem

NATURA 2000 VÉDELEM¹⁹

Magyarország az Európai Unióhoz való csatlakozás pillanatától Magyarországra is érvényes a két uniós direktíva, a Madárvédelmi- és az Élőhelyvédelmi Irányelv.

Ezek értelmében hazánk köteles volt közösségi jelentőségű természetes élőhelyei, valamint állat- és növényfajai védelmében területeket kijelölni, amelyek így az EU ökológiai hálózatának, a Natura 2000 hálózatnak a részévé váltak. A hálózat eszméjére nevéből is következtethetünk: értékes természeti területek, élőhelyek többé-kevésbé összefüggő láncolata, amelyek az eredeti európai élővilágot őrzik.

A kijelöléssel hazánk területének közel 21%-a lett Natura 2000 terület. Az eredeti védett területeink csaknem mindegyike bekerült a hálózatba, de ezeken kívül további körülbelül 1.2 millió hektár kap uniós védeltséget. Nem csoda hát, hogy ezek között igen nagy százalékban vannak mezőgazdasági területek, gyepek, tavak, folyók, erdők, ahol évszázadok óta gazdálkodás folyik.

Európában a szó szoros értelmében vett "vadon" elvétve található, a táj képét oly régóta formálja az ember, hogy még a természetesnek tartott élőhelyek túlnyomó többsége is így vagy úgy őrzi annak keze nyomát. Európában ezért különösen igaz, hogy a biológiai sokféleségnek meghatározó eleme az a bonyolult kapcsolatrendszer is, amely összeköti az embert a természettel: a házasított állatok és nemesített növények sokfélesége, a különböző földhasználati praktikák.

A Natura 2000 területek védelmében tehát különösen hangsúlyos a gazdálkodók, a fenntartó, hagyományos gazdálkodási módok szerepe. Általánosságban elmondhatjuk, hogy a Natura 2000 hálózattal a rezervátum-szerű védelem helyett a társadalmi, kulturális, gazdasági és természetvédelmi érdekek összehangolására alapozó megóvás kerülhet előtérbe:

¹⁸ Forrás: SZSZMTRT – 3/1. melléklet

¹⁹ Forrás: www.natura.2000.hu Területek, fajok térképe, illetve 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet

A Natura 2000 területek helyrajzi számos listája az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján került meghatározásra.

Szakoly Közigazgatási területén nincs kiemelten kezelt Natura 2000 terület.

Országos Ökológiai hálózat területe található a település közigazgatási területén.

7.1 Az ökológiai terület érintettségének vizsgálata:

A terület Ökológiai szempontú jellemzése megtörtént, ami az anyag külön mellékletét képezi. Ebből a tervezési terület rövid ismertetése.

Szakoly 0272/2 hrsz.-ú ingatlan „mocsár” művelési ágú részén feltételezik, hogy esetlegesen fellelhető a pompás kosbor állománya, tekintettel a terület rész hasznosítási jellegére (vízgyűjtő), így az ezen részre is kiterjedő állapotfelmérést kérnek, ahol javasolják a Hortobágyi Nemzeti Park bevonását. A beruházással érintett 0294/7 hrsz.-ú ingatlanon is találtak regisztrált pompás kosbor lelőhelyeket így annak a területe is felmérésre került.

A 0272/2 hrsz.-ú ingatlan A tervezett napelempark ÉK-ebbre eső területe egyetlen ingatlant érint. A 0272/2 hrsz. 93,4%-át a szántó művelési ágú 'a' alrészlet teszi ki, a maradék a kivett mocsár megnevezésű 'b' alrészlet. A bejárás során a szántó művelési ágának megfelelő hasznosításban volt, éppen kukoricát termesztettek rajta. Az egy hektár kiterjedést sem elérő 'b' alrészlet mind élőhelyeit, mind morfológiáját tekintve változatosabb, igaz ez nagyban köszönhető a mesterséges árkok (övärok) és annak anyagából emel földkupacok kialakításának. Az alábbi ábrán jól láthatóak, hogy hogyan helyezkednek el a vizezebb területrészek. A légifelvételen látható a szomszédos Károlypusztai (VII/9.)-folyás nevű csatornában sem látható olyan jellegű vízmennyiség.

A vizes élőhelyek szegélyében keskeny fászszerű vegetáció található, főként sűrű rekettyefűzes (*Salix cinerea*), és hazai nyarak (*Populus* sp.). Az övärok meredek partján kevés nádas is található. A vízben nagy vízboglárka (*Ranunculus aquatilis*), apró békalencse (*Lemna minor*). Az alrészlet leginkább természetközeli élőhelye a leszáradt mocsárrét, mely az alrészlet érdemi részét kiteszi. Az egykoron vizenyősebb terület rész leszárításában minden bizonnyal jelentős szerepet játszott a terület vízháztartásának mesterséges megváltoztatása. Beszántását is minden bizonnyal a környező területekhez képest mélyebb fekvése miatt kerülte el. Jelenleg az élőhely viszonylag jellegtelenné vált, főként nád (*Phragmites australis*), csalánfélék (*Urtica* sp.) alkotják. Néhány kísérő faj: réti fűzény (*Lythrum salicaria*), orvosi ziliz (*Althaea officinalis*), keskenylevelű gyékény (*Typha angustifolia*), mezei aszat (*Cirsium arvense*), útszéli bogáncs (*Carduus acanthoides*). A kitermelt földből kialakított földkupacok növényzete jellemzően már szárazgyep, sok szúrós fészkesvirágzatú faj egyedével. Helyenként az inváziós selyemkóró (*Asclepias syriaca*) is megjelenik.

A bejárás (valamint a 0272/2 hrsz-en 2021. április 28-án megismételt bejárás) során az alábbi (közönségesnek mondható) védett állatfajok egyedei kerültek elő: imádkozó sáska (*Mantis Zeligiosa*), nappali pávaszem (*Inachis io*), atalanta lepke (*Vanessa atalanta*) – ez utóbbi 2020. augusztusi bejárás során viszonylag nagy egyedszámban volt jelen, zöld levelibéka (*Hyla arborea*), ürge gyík (*Lacerta agilis*), barázdabillegető (*Motacilla alba*), cigánycsuk (*Saxicola rubicola*). A nyugatabbra lévő napelemparknál említést érdemel a holló (*Corvus corax*) jelenléte.

A 0282/4,5,6,7, 0283/1,2, 0294/7 hrsz.-ú ingatlanok Ezt a területrészt tovább osztja két részre a FETIVIZIG kezelésében lévő Adonyi (VII/9-1)- csatorna.

A csatornától nyugatra lévő területek döntő része kizárólag a megosztás előtti 0294/3 hrsz.-t érinti (a ma már 0294/7 hrsz.), annak is csak keleti felét, ami az alrészletek közül csak a legelő művelési ágú 'a', a szántó művelési ágú 'b', valamint fásított terület művelési ágú 'c' alrészletet érinti. A megosztás előtt a legelő művelési ágú alrészlet gyümölcsös volt, míg a fásított terület erdő. 2021-ben megtörtént a telekalakítási eljárás, így a 0294/3 természetvédelmi szempontból értékeesebb alrészletei (d, g, h) a projektből kikerültek, az ingatlan megosztásából keletkezett a 0294/7 hrsz. Feltehetően ezen alrészletek valamelyikén lehet/lehetett a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisában szereplő pompás kosbor (*Anacamptis palustris* subsp. *elegans*) előfordulási adat. A pontos helyről nincs információnk, a HNPI közlése szerint a Bivaly-lapos környékén található. Az élőhely adottságok miatt ez feltehetően a telekmegosztás előtti

0294/3 hrsz. rét, illetve a kivett mocsár művelési ágú alrészleteit érinthette, esetleg az általuk közrefogott 0294/5 hrsz-ú ingatlant, de nem zárható ki a 0294/4 hrsz-ú ingatlan sem.

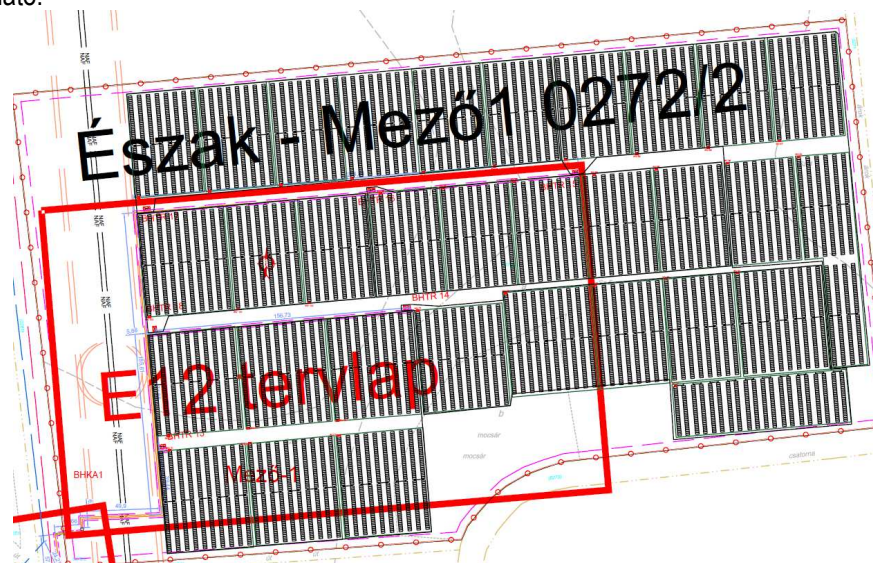
Egy korábban (a Szakoly 0296/5-6 hrsz.-ú ingatlanokon megvalósítani tervezett naperómű előzetes vizsgálati eljárása során) a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatala által kiadott határozatban (a száma: 8-24/2017) a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság részletesebb információval bírt: „A területrészt egy szikesedő, nedves években kifejezetten nedves rét, ahonnan részletes felmérés adataival nem rendelkezünk. Biztosan ismert azonban a védett pompás kosbor (*Orchis laxiflora* ssp. *elegans*) mintegy 100- 150 töves állománya, valamint a szárnyas futrinka (*Carabus clathratus*) előfordulása.” A fenti megállapítások a jelenlegi beruházási területtől mintegy 260 méterre található Szakoly, 0295/6 hrsz-ú ingatlanra vonatkoznak. A 2020. augusztus 28-án történt helyszíni bejárás során a jelen projekttel érintett területrészekben nem került elő a faj egyede. A (egykori) 0294/3 hrsz-ú ingatlan rét, illetve mocsár területrészein, valamint a 0294/5 hrsz teljes területén erőteljes cserjésedés indult meg, főként egybibés galagonya (*Crataegus mongyna*), csepleszmegegy (*Prunus fruticosa*). Viszonylag jelentős a kis területen a természetesebb fehér fűz (*Salix alba*) jelenléte is.

A szántókkal érintkező szegélyekben egyre erősebb az inváziós fertőzés is. Mind a parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), mind az aranyvessző (*Solidago* sp.), szerbtövist (*Xanthium* sp.) is találunk A 0294/4 hrsz-ú ingatlant is erős zavarás jellemzi. Itt kevésbé a cserjésedés okoz problémát, sokkal inkább az inváziós aranyvessző térhódítása, mely a náddal karöltve (*Phragmites australis*) szinte teljesen kitölti a középső, mély fekvésű területrészt. A mélyfekvésű területrészt szegélyében fehér fűz (*Salix alba*) és közönséges nyír (*Betula pendula*), hazai nyarak (*Populus* sp.) az uralkodó fás szárúak.

Védett növényfaj egyedeit ezen a területen sem sikerült találni. A bejárás idején az telekalakítás (és művelési ág változás) előtt gyümölcsös művelési ágú területreszen lévő almaültetvények még megvoltak, de érdemi művelésben nem voltak. A szántó is felhagyott állapotban volt, de még nem parlagosodott. Mára a gyümölcsfák is kivágásra kerültek.

Ezek a területeken általában elhanyagolt, gyomos állapot uralkodott főként ruderális gyomnövényekkel. Jellemzően parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), betyárkóró (*Erigeron canadensis*), amerikai alkörmös (*Phytolacca americana*) volt megtalálható a területen. A 'c' alrészletű, fásított terület művelési ágú területrészt gyakorlatilag egy fasor, keskeny erdősáv, melyet kizárólag a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) állományai alkotnak. A fentiekben felsorolt többi ingatlan az Adonyi (VII/9-1)-csatornától keleti, déli irányban található. Az ingatlanok kivétel nélkül gyümölcsös művelési ágban vannak, ugyanakkor a rendelkezésre álló távérzékelési adatok szerint már 2016-ban biztosan szántóként művelték, miként a mai napig is szántó hasznosításúak. A helyszíni bejárásakor napraforgó és kukorica termesztés folyt. Főként a napraforgó területén volt számottevő parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*) fertőzés.

Az összefüggő szántóterületet, csak a terület déli részén, a 0282/4 és a már nem projektterület 0282/3 határmezsgyéjén lévő kisebb akáccsoport szakítja meg. Ettől a hat érintett ingatlantól keletre lévő 0281 hrsz-ú út mentén a szántókba helyenként begyalogolva szintén tájidegen fajokból álló fasor található. Az akác mellett főként nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) található.



Továbbá a fenti erőmű tervrajzán látható, hogy a természeti értékek védelme érdekében a 0272/2 hrsz b-alrészén található „mocsár” művelésű ágú, természetközeli területet a **beruházás nem érinti.**

Megállapítható, hogy a tervezett tevékenység nem okoz jelentős és visszafordíthatatlan károsodást a táji és természeti értékekben. A különösen a pompás kosbor feltételezett állományának igazolására irányuló állapotfelmérés nem járt eredménnyel. A faj nem került elő és a feltételezett élőhelyek ismeretében előfordulására kevés esély van.

7.3 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

A település zöldfelületi rendszerét annak külterületén és belterületén elhelyezkedő, növényzettel borított területrészek adják. A rendszer elemzése szempontjából célszerű elkülönítetten kezelni a települési külterületi és belterületi zöldfelületeket.

A települési zöldfelületeket a használhatóságuk szempontjából három típusba soroljuk:

- a korlátlanul látogatható (árokpart, út menti zöldsáv, parkok),
- a korlátozottan látogatható (temető, sportpálya),
- a magánterület.

A különböző típusú zöldfelületek együttesen illeszkednek bele a térségi, tágabb ökológiai hálózatba.

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A zöldfelületi rendszereket egy településen elsősorban a funkcionális, esztétikai, vizuális szempontok szerint kell kialakítani. Szakoly zöldfelület gazdálkodása kedvező, mivel laza szerkezetű beépítéssel bír, így a közterületi és magántulajdonú zöldfelületek együttesen a települési belterület nagy részét adják.

Zöldfelületi ellátottság értékelése

A község beépítettségéből fakadóan a zöldfelületi ellátottság elegendő, növelése a későbbiekben célszerű. A zöldfelületekre nagyfokú igényesség jellemző. A belterületi zöldfelületi ellátottság egyik legfontosabb eleme a közterületeken, valamint az intézmények telkein megjelenő zöldfelületek összessége. A lakosság zöldfelületi ellátottságában is fontos szerepet kapnak a lakóházak telkein belül megjelenő zöldfelületek. Ezen felületek elsősorban magáncélú rendszerelemek, amelyek lokálisan, csak az őket használni tudók (tulajdonosok) számára képesek jótékony hatást gyakorolni.

A közcélt szolgáló zöldfelületi egységek a település magasabb szintű, az előző fejezetekben már részletesen tagolt zöldfelületi rendszerébe illeszkednek. Ezen területek elsősorban a település központja, illetve széle köré illeszkedően helyezkednek el, amelyek ezáltal nem tudnak közvetlenül részt venni az egyes városrészek lokális, közcélú zöldfelületi ellátottságában.

A település központjában elhelyezkedő közpark, az attól kissé távolabb lévő zöldfelületi egységek (pl. sportpálya), valamint a lakóterületen lévő játszóterek méreteiket és mennyiségüket tekintve jelentősen mértékben járulnak hozzá a lakosság közcélú zöldfelületi igényeinek kielégítéséhez.

Növényzet:

A természetes növénytakaró a nyír és a tölgy volt, ám napjainkra csak a Nyírség területének 10-12%-án található tölgyerdőket, helyette jellemző az akác. A természetes vegetáció csökkenésének oka elsősorban a mezőgazdasági termelés. A Nyírség növényzete az Eupannonicum flóraidékbe, azon belül is Nyírségense flórajárásba tartozik.

Jellemző társulások:

- Erdőtársulások: tölgy-kőris-szil ligeterdők, fűz- és égerlápok, pusztai tölgyesek, gyöngyvirágos tölgyesek
- Nyílt társulások: homokpusztagyepék, rétek, homoki legelők

- Lágyszárúak: nádfélék, tőzegeper, magyar kökörccsin, debreceni csormolya, réti angelica

Utcafásítások:

A legjelentősebbek a gyümölcsfák, fenyőfélék, vérszilvafák, nyírfák, hársfák, nyárfák, melyek az intézményterületen, utcafásításban, előkertekben jelennek meg.

A település utcái gyakorlatilag fásítatlanok, ez alól kivétel a Blaha Lujza utca, melyen néhány csoportban, közterületi fákat találunk, és a meggyfák kivételével nagyobb részük nem áll össze fasorként kezelhető állománnyá.

A lakótelkek kertjei:

A terület növényzetének jelentős részét a telkek növényzete jelenti. A telkek növényzete a tulajdonos egyéniségétől függ, így az előkertekben örökzöldek, fenyők, évelők, rózsák és egynyáriak növények találhatóak. A díszkertekben rózsafajták, loncok, fagyalok, borbolya, borostyánok kerültek telepítésre.

A telkeket három részre osztják a kapukkal ellátott belső kerítések: első, középső és hátsó udvar. A hátulsó udvar mögött kezdődik a kert, újabb kapuval és kerítéssel leválasztva. A háztáji kert jelentős részét gyümölcsösök, zöldséges kertek foglalják el. Az egész belterületen gondozott kertek a jellemzőek, a növényállomány széles skálája megtalálható.

Közparkok:

A település nem rendelkezik közparknak nevezhető zöldfelülettel.

Intézmény kertek:

Jelentősnek mondhatók a templomok, az iskolák, valamint a temető kertjei, melyek mind méretükben, mind kialakításukban és növényzetük életkorában és állapotában meghatározó.

A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A település belterületén lévő, illetve a belterülethez kapcsolódó, a Község térszerkezetét, arculatát, klimatikus viszonyait befolyásoló zöldfelületi rendszer elemeit illetően elmondható, hogy a meglévő, közhasznú, közcélú zöldfelületek gondozottak, a település magja értékes növényállománnyal rendelkezik.

Az utcákat kísérő zöldsávok állapota vegyes képet mutat. A település morfológiájából adódóan jellemzően szűk, kanyargós utcák fás növényállománnyal történő ellátása, egységes utcafásítás kialakítása nehezen megoldható. Mindezt tovább nehezíti a település közterületeit behálózó, az utcákat követő légvezetékek, közműoszlopok rendszere is. A meglévő közterek, az utcákat kísérő zöldsávok fejlesztése, a növényanyag lehetőség szerinti bővítése, a település arculatát, az utcaképeket negatívan befolyásoló, rontó elemek felszámolása javasolt.

Szakoly községben a biológiailag aktív területek aránya elfogadható. A település adottságai miatt a zöldfelületek kiterjedései megfelelőek, mennyiségileg javíthatók.

Szakoly községben meglévő zöldfelületi rendszer alapvető problémái:

- a kül- és belterületek közötti zöldfelületi kapcsolat nagyrészt hiányzik,
- a meglévő utcai fasorok mentén további facsemeték ültetése indokolt,
- a lakóutcák nagyon vegyes kiültetésűek,
- néhány intézménykertben a növényállomány állapota gondozást igényel,
- a temető főbb útjai mellett facsemeték, fasor ültetése javasolt, a sírok között növények ültetése indokolt,
- a település játszótereinek kialakítása, műszaki állapota javításra, illetve karbantartásra szorul.

8.0. Épített környezet, védett épületek, örökségvédelem

8.1. Védett helyi művi értékek

Helyi építészeti értékek

Helyi jelentőségű védett természeti területi értékek

Helyi jelentőségű védett természeti területeknek nevezzük a települési önkormányzat által, rendeletben védetté nyilvánított természeti területeket. Védelmi kategóriájukat tekintve lehetnek természetvédelmi területek (TT) vagy természeti emlékek (TE) is.

Helyi (természeti) védettséget élvező egyes területek:

Szakoly Község közigazgatási területén nem találhatóak természeti védettséget élvező területek.

Helyi építészeti értékek

Helyi építészeti értékek, minden olyan építészeti, történeti, néprajzi szempontból jelentős egyedi vagy együttes alkotás (épület, építmény, épületegyüttes, utcakép), valamint az ezeket körülvevő építészeti környezet, ami nem minősül műemléknek.

Az építészeti értékek helyi védelme egyedi és területi lehet.

A község településrendezési tervében helyi építészeti értékvédelemmel rendelkező ingatlanok nem találhatóak. A település belterületén, az alábbi ingatlanokat javasoljuk helyi védelem alá vonni:

1. Római katolikus templom
Címe: 4234 Szakoly, Létai út, 695. hrsz.
2. Görög katolikus templom
Címe: 4234 Szakoly, Esze Tamás u. 1. szám, 215. hrsz.
3. Bay kastély
Címe: 4234 Szakoly, 395. hrsz.
4. Óvoda
Címe: 4234 Szakoly, 747. hrsz.
5. Emlékpark
Címe: 4234 Szakoly, 2/1. hrsz.
6. Tájház
Címe: 4234 Szakoly, 326. hrsz.
7. Faluház
Címe: 4234 Szakoly, 808/2. hrsz.
8. Tisza kúria
Címe: 4234 Szakoly, Kossuth Lajos utca 141. szám 383/1. hrsz.

Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az elhanyagolt helyi védelemre javasolt építmények állapotának felmérése, ennek alapján intézkedési terv kidolgozása szükséges.

A leromlott állapotú, elhanyagolt házak, lakóépületek felújítását el kell érni az ott lakók együttműködésével, bevonásával.

Továbbá környezeti és tájhasználati konfliktus forrása:

- az extenzív területhasználat,
- a csatornázatlanság, a kommunális hulladék elhelyezésének és kezelésének nem elfogadható megoldása,
- az úthálózati hiányosság, ami miatt a község belső forgalma is túlzottan a központra terhelődik,

- a belvízelvezetés nem teljesen megoldott belterületen, vagy közvetlen szomszédságában lévő lefolyástalan területek állapota, megléte,
- az épített környezet terén a szakszerűtlen építészeti gyakorlat

A község utcafásítottasága jelenleg szintén nem kielégítő, bár a település valamennyi utcája rendelkezik utcai zöldsávval, a fásorhiány továbbra is jellemző. A virágos területek arányának növelése, valamint a meglévő települési zöldfelületek védelme, fejlesztése mind minőségi, mind mennyiségi vonatkozásban szükséges. A település környezeti állapota megfelelőnek mondható. Jelentős mértékű szennyezőanyag kibocsátás nem jellemző egyik gazdasági tevékenységet végző vállalkozásra sem a közigazgatási területén.

A levegőminőség állapota kedvezőnek mondható, a légszennyezés mértéke nem haladja meg a jogszabályok által előírt egészségügyi határértéket. A lakossági emisszió elsősorban a fűtési szezonban jelentkezik, a közlekedési eredetű légszennyezés esetében a településen áthaladó közlekedési út térségében meghatározó mértékű. Jelentős porterhelést okozhatnak a levegőben a Község és környékén jellemző gyengén humuszos talajok. Az ipari jellegű légszennyezőanyag-terhelés nem jellemző a településre.

A településen található régészeti lelőhelyek.

Szakoly község TRT módosítással érintett területén található nyilvántartott, **vagy nyilvántartásba vétel alatt álló régészeti lelőhelyei** a következők:

Azonosító	Lelőhely szám	Település	Név	Helyrajzi szám
36297	1	Szakoly	<u>Református templom</u>	1, 2/1, 2/2, 639/3, 693, 694/1, 694/2.
52687	2	Szakoly	<u>Vörösmarty u. 6.</u>	148, 150, 151, 152, 153, 154/1, 154/2, 155, 156, 157, 158, 159/1, 159/2, 160, 161, 37, 38, 45, 46, 47, 48/2, 48/3, 48/4, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59.
52688	3	Szakoly	<u>Kígyós-rét</u>	0272/2, 0272/3, 0272/4, 0272/5, 0272/6, 0272/7, 0272/8, 0272/9, 0281, 0296/1, 0296/10, 0296/3, 0296/8, 0296/9, 0298/51, 0298/52, 0298/53, 0298/54.
53019	4	Szakoly	<u>Vadász-kert ÉNy-i rész 1-2.</u>	0361/4, 0361/13, 0361/15, 0362, 0363/4, 0363/19, 0363/20, 0363/21, 0363/22, 0363/23.
57085	5	Szakoly	<u>Balkányi ÁG-tól délre</u>	0344/5, 0344/6, 0344/13, 0344/14, 0349, 0350/10, 0350/11.
57086	6	Szakoly	<u>Pap-rét DNY-i része</u>	021/2, 021/3, 021/4, 021/5, 021/6.
57091	7	Szakoly	<u>Pap-rét DK-i része</u>	050/10, 050/11, 050/12, 050/13, 050/14, 050/15, 050/16, 050/17, 050/9, 055/1, 067.
57092	8	Szakoly	<u>Folyás-dűlő ÉK-i rész</u>	0114/10, 0114/8, 0114/9, 0115, 0116/10, 0116/11, 0116/2, 0116/3, 0116/4, 0116/5, 0116/6, 0116/7, 0116/8, 0116/9.
58985	9	Szakoly	<u>Nagykecskési útfél I.</u>	0297/5, 0297/10, 0297/11, 0297/12.
58986	10	Szakoly	<u>Nagykecskési útfél II.</u>	0297/5, 0297/6, 0297/7.

58987	11	Szakoly	<u>Nagykecskési útfél III.</u>	0317/4, 0317/5, 0317/6, 0317/7, 0317/8, 0317/9, 0317/10.
94653	12	Szakoly	<u>Vadászkert É-i rész</u>	0354/8, 0354/9, 0354/20, 0354/21, 0354/22, 0354/23, 0354/24, 0354/25, 0354/26.
98397	13	Szakoly	<u>Nagykecskési útfél IV., Kecskési-szivárgótól K-re</u>	0320/8, 0320/9, 0320/10.
57120	12	Kállósemjén	Csalintos (MOL 16. lh)	Szakoly: 0127, 0130/2, 0130/9, 0130/10, 0130/11, Kállósemjén: 062, 063.



Régészeti területek (saját szerkesztés)

4.3.3.2. Szakoly község TRT módosítással érintett területén található nyilvántartott régészeti lelőhelyek részletes mutatói:

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
1	36297	1	-	Szakoly – Református templom	Általános	1, 2/1, 2/2, 639/3, 693, 694/1, 694/2.
Leírás:						
<p>A Létai út 4. szám alatt található felújított szakolyi református templom 6133 törzsszám és 84440 azonosító szám alatt műemléki védeltséget is élvez. A templom körül műemléki környezet is kijelölésre került 23448 azonosító szám alatt, Református templom tornya ex-lege műemléki környezete néven. Bár a terület ex-lege műemléki védelmet élvez, régészeti lelőhelyként a védeltsége csak általános státuszban van. A lelőhely a település központjában, utcákkal és beépített ingatlanokkal körülvett kisebb dombon áll.</p> <p>A templom tornya középkori, gótikus eredetű, amelyet 1898-ban részben átalakítanak. A templom egyhajós, hosszházas, trapéz szentéllyel, egy homlokzati toronnyal ellátott, nyeregteretűs épület. Bejárata a hosszház Ny-i oldala elé épített torony alatt nyílik. A torony enyhe rizalittal ugrik ki a hajóból, sarkain támpillérek. Egyenes záródású bejárata felett szegmensíves fülkében építési felirat. Fölötte lizénák keretezte kör alakú zsalus ablak. Harangszinten lizénák között félköríves ablak, fölötte félóraparkány fut körbe. A torony két oldalán félköríves záródású ajtó nyílik. Bádoggúlasívak fedik. A hajóhoz háromszögű oromzattal csatlakozik. A hajó D-i oldalán három félköríves ablak nyílik, a szentélyben kettő. A hajó É-i falát négy támpillér tagolja.</p> <p>A középkori települési templomok körül mindig ott találhatóak a korabeli temetők is. A világháborús emlékmű alapjának ásása során, 1995-ben, 80 cm mélyen K-Ny-i tájolású csontvázat találtak. A helyszíni szemlét végző Almássy Katalin régész a gödör falában égett réteget figyelt meg. Ez valószínűleg a török dúlással összefüggő pusztítási réteg lenyomata. A templom körül ott található az Árpád-kori és középkori település is, melynek területe még nem került lehatárolásra. Ez annál inkább is fontos lenne, mivel az Árpád-korban Szakoly a jelentősebb települések közé tartozott. III. Béla király uralkodása alatt az ország öt ispotálya közül egy itt működött. Továbbá 1320-ban Dózsa nádor elnöklettel tartott megyegyűlést is tartottak a településen. Vannak ráutaló nyomok egy Földvár létezésére is a település körül. Ennek megfelelően szükséges lenne a település központjának régészeti felmérése.</p>						
Veszélyeztetettsége:						
<p>A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket. A beépítés, közművezetékek fektetése azonban bolygathatják a még érintetlenül a föld alatt megtalálható régészeti jelenségeket.</p>						

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
2	52687	2	-	Szakoly – Vörösmarty u. 6.	Általános	148, 150, 151, 152, 153, 154/1, 154/2, 155, 156, 157, 158, 159/1, 159/2, 160, 161, 37, 38, 45, 46, 47, 48/2, 48/3, 48/4, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59.
Leírás:						

Hegyes Ferenc, Szakoly Vörösmarty utca 6. szám alatti lakos 1978. március 31-n, szennyvízelvezető ásásakor nagy mennyiségű éremre bukkant. Az összesen 1930 db érmét 1509 és 1574 között verték, elrejtésük utóbbi dátum után történt meg. A körülményekről nem lehet sokat tudni, de összefüggésben van a terület török hódoltsággá válásával, az állandó portyákkal, háborúsággal. Az éremlelet egyben kirajzolja a középkori település szélét is, mivel a jelenlegi Szakolyi (VII/7.)-folyás nyugati partján található. A folyás egy korábbi mélyfekvésű területen halad át.

Veszélyeztetettsége:

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
3	52688	3	-	Szakoly – Kígyós-rét	Általános	0272/2, 0272/3, 0272/4, 0272/5, 0272/6, 0272/7, 0272/8, 0272/9, 0281, 0296/1, 0296/10, 0296/3, 0296/8, 0296/9, 0298/51, 0298/52, 0298/53, 0298/54.

Leírás:

A lelőhely Szakolytól délre 1 km-re, a Nyírmihálydi kövesútból délnek elágazó Szakolykerti földút két oldalán, a Biomassza erőmű alatt, illetve attól északi, északkeleti és keleti irányban húzódik, egy alacsony fekvésű, egykoron vízborított terület ÉK-i partján. A mélyfekvésű területből egy tavat alakítottak ki, melynek neve: Bábaréti-tó.

A lelőhelyen a Biomassza erőmű kialakítása miatt 2007. szeptember 24 - november 12 között megelőző feltárást végzett L. Nagy Márta és Pintye Gábor (A és B terület). 2007-ben összesen 125 objektumot tártak fel, melyek nagy része egy kelta településhez tartozik, kisebb hányada pedig egy 4-5. századi település objektumait foglalja magába. 2008-ban folytatódott az ásatás, de ekkor már csak négy gödröt tártak fel.

A dombot, melyen a lelőhely van, egy mocsaras - ma természetvédelmi - terület övezi. Mindkét korszakbeli település objektumai már megtalálhatók ezen a mocsárral határos, mély fekvésű részen is. A vaskori és a késő császárkori-kora népvándorláskori települést egy megközelítően északi-déli irányú, keskeny, északi végén két ágra szakadó árok választotta el egymástól. Ennek nyugati oldalán került elő a kelta falu részlete. A megkutatót terület délnyugati részén szintén egy árok húzódott, ami itt a vaskori települést határolhatta. A kelta faluban három típusú házat találtak, tűzhely, füstölő csupán egyetlen helyen volt, továbbá találtak kisszámú tárolóvermet, padkás kiképzésű kutakat, téglalap alakú őrlőkövet és egy összetört hombár darabjait. Szép számban kerültek elő bronzfibulák, vaseszközök. Az ásatás vezérlelete az egyik leégett házban előkerült ezüst tetradrachma érem. A késő császárkor-kora népvándorláskori település leletanyaga szegényes volt. A leletek alapján, már Krisztus előtt a II-I. században lakott volt ez a terület.

Veszélyeztetettsége:

A 0272/2, 0282/4, 0282/5, 0282/6, 0282/7, 0283/1, 0283/2, 0294/7 helyrajzi számú ingatlanok Falusias lakóterületből (Lf) Általános mezőgazdasági területté sorolják át. Az összes érintett terület nagysága 44,3158 ha.

A 0272/2 helyrajzi számú ingatlan nyugati, 24.986 m² nagyságú ingatlanrészét érinti a 52688 azonosító számú Szakoly – Kígyós-rét nevű lelőhely. Az övezeti átsorolás a lelőhely meglévő állapotát nem veszélyezteti. Az átsorolással érintett többi ingatlan területén nincs ismert, nyilvántartott régészeti lelőhely.

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket. Ugyanakkor

a Biomassza erőműtől keletre eső részen tervezett naperőmű érinti a lelőhelyet. A földkábelek árkainak megnyitása, az inverterek alapozása során várható újabb régészeti objektumok előkerülése. Az előkerült régészeti jelenségeket fel kell tární. A földmunkák tekintetében régészeti megfigyelési szerződést kell kötni az illetékes Múzeummal.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
4	53019	4	-	Szakoly – Vadász-kert ÉNy-i rész 1-2.	Általános	0361/4, 0361/13, 0361/15, 0362, 0363/4, 0363/19, 0363/20, 0363/21, 0363/22, 0363/23.

Leírás:

A lelőhelyet még Szathmáry László találata 1976-os helyszíni szemléje során. A szemle oka, hogy a községbe Balkány felől érkező út jobb oldalán húzódó dombosorban földmunkával szkíta sírokat bolygattak meg. A helyszíni szemle során néhány sírt sikerült megmenteni, azonban a terület feltárására nem került sor.

Az országos közhiteles adatbázis létrehozásakor – az eléggé szegényes leírás miatt – a lelőhelyet Bálint Marianna hitelesítette 2005-ben.

Egy MOL gázvezeték tervezett nyomvonalának terepbejárás során 2007-ben Istvánovits Eszter is járt kint a területen. A felszíni leletszóródás során két lelőhelyet is felvett: Vadász-kert ÉNy-i rész 1. (MOL 9. lelőhely) és Vadász-kert ÉNy-i rész 2. (MOL 10. lelőhely) néven. Előbbi lelőhelyen Árpád-kori kerámia került elő, illetve fémdetektoros keresés során 9 korabeli éremleletet is gyűjtöttek. Utóbbi lelőhelyen őskori, bronzkori és Árpád-kori kerámiát gyűjtöttek.

A vezeték 2008-as kivitelezés munkái előtt elvégzett megelőző feltárás 6 m széles sávjába csak két árok és néhány gödör került elő. A feltárás tapasztalatai alapján a két lelőhely összevonásra került.

A lelőhelyen két további terepbejárásról van nyom: 2017-ben Lukács József bővítette kissé a lelőhelyet, illetve 2018-ban Jakab Attila volt kint a területen.

Veszélyeztetettsége:

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket. A lelőhely területe jelenleg erdő, az út mellett a Balkányi Vízműteleppel. A telep korszerűsítése, földmunkái során várható újabb régészeti jelenségek előkerülése. Továbbá a favágás, tuskózás során a még érintetlen régészeti jelenségek bolygatása várható.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
5	57085	5	-	Szakoly – Balkányi ÁG-tól délre	Általános	0344/5, 0344/6, 0344/13, 0344/14, 0349, 0350/10, 0350/11.

Leírás:

A Balkányt Nyíradonnyal összekötő út kelet oldalán, Balkány város vége táblától délre 800 m-re, a szakolyi Vadász-kert dűlő délnyugati sarkában, a valamikori Balkányi ÁG-tól délre, egy MOL gázvezeték tervezett nyomvonalának terepbejárás során 2007-ben Istvánovits Eszter regisztrálta a lelőhelyet. Árpád-kori kerámiát és őskori (feltételesen neolitikus) leletanyagot gyűjtött. A vezeték 2008-as kivitelezés munkái előtt elvégzett megelőző feltárás 6 m széles sávjába Pintye Gábor nem talált ugyan régészeti jelenséget, de a lelőhely létét ez nem zárja ki. Csupán arra utal, hogy a lelőhely szórványos.

Veszélyeztetettsége:

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
6	57086	6	-	Szakoly – Pap-rét DNy-i része	Általános	021/2, 021/3, 021/4, 021/5, 021/6.

Leírás:

A Szakoly Kállói út folytatásaként Perkedpuszta irányába tartó dűlőút kelet oldalán, a településtől északra 1 km-re egy MOL gázvezeték tervezett nyomvonalának terepbejárás során 2007-ben Istvánovits Eszter regisztrálta a lelőhelyet. Őskori kerámiát és ismeretlen korú (feltételesen népvándorlás kor, vagy Árpád-kor) leletanyagot gyűjtött. A vezeték 2008-as kivitelezés munkái előtt elvégzett megelőző feltárás 6 m széles sávjába ugyanő csak szórvány kerámiát talált.

Veszélyeztetettsége:

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
7	57091	7	-	Szakoly – Pap-rét DK-i része	Általános	050/10, 050/11, 050/12, 050/13, 050/14, 050/15, 050/16, 050/17, 050/9, 055/1, 067.

Leírás:

Szakoly, Zrínyi utca folytatásaként északra tartó dűlőút nyugati oldalán, a település szélétől 1 km-re, a Pap-rét-dűlőben, egy MOL gázvezeték tervezett nyomvonalának terepbejárás során 2007-ben Istvánovits Eszter regisztrálta a lelőhelyet. A felszínen őskori, római császárkori szarmata és Árpád-kori telepkerámiát talált. Megjegyezte, hogy a nagy kiterjedésű lelőhelyen nyugati irányba haladva egyre intenzívebb a leletszóródás. A vezeték 2008-as kivitelezés munkái előtt elvégzett megelőző feltárás 6 m széles sávjába – 399 m² – késő bronzkori gödrök és egy avar település objektumai kerültek elő.

Veszélyeztetettsége:

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
8	57092	8	-	Szakoly – Folyás-dűlő ÉK-i része	Általános	0114/10, 0114/8, 0114/9, 0115, 0116/10, 0116/11, 0116/2, 0116/3, 0116/4, 0116/5, 0116/6, 0116/7, 0116/8. 0116/9.

Leírás:

Szakolytól északra 2,2 km-re, a Kállai (VII.)-főfolyás és a Gelsei (VII/8.)-folyás összefolyásától délkeletre eső észak-déli irányú dombháton egy MOL gázvezeték tervezett nyomvonalának

terepbejárás során 2007-ben Istvánovits Eszter regisztrálta a lelőhelyet. A terepbejárás során csak bronzkori kerámiát talált a felszínen. A vezeték 2008-as kivitelezés munkái előtt Nagy Márta végzett megelőző feltárás 6 m széles sávjába. Császárkori és rézkori (Baden) objektumokat tárt fel. Ezek a települések főként gödrökből álltak, mindössze három császárkori ház került elő, ebből kettő kemencés. Az összes rézkori objektumot vágja valamilyen császárkori objektum, több esetben szarmata sír. A megfigyelések alapján a hátat két korszakban lakta be az ember, mindkét korszakban sűrű, intenzív megtelepedés tapasztalható.

Veszélyeztetettsége:

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
9	58985	9	-	Szakoly – Nagykecskési útfél I.	Általános	0297/5, 0297/10, 0297/11, 0297/12.

Leírás:

Szakoly Rákóczi utca folytatásaként délnek tartó, Balkány – Nagykecskés irányába tartó kövesút keleti oldalán, a település belterületétől 800 m-re, a Szakolyi (VII/7.)-folyás déli partján található régészeti lelőhelyet Bálint Marianna 2008-as helyszíni szemléje során regisztrálta. A bejárás során változó látási körülmények között kevés bronzkori településre utaló leletanyagot gyűjtött. A lelőhely összefüggésben van az 58986 és 58987. lelőhelyekkel, ugyanazon magas dombhát lábánál találhatóak.

Veszélyeztetettsége:

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
10	58986	10	-	Szakoly – Nagykecskési útfél II.	Általános	0297/5, 0297/6, 0297/7.

Leírás:

Szakoly Rákóczi utca folytatásaként délnek tartó, Balkány – Nagykecskés irányába tartó kövesút keleti oldalán, a település belterületétől 600 m-re, a Szakolyi (VII/7.)-folyás déli partján található régészeti lelőhelyet Bálint Marianna 2008-as helyszíni szemléje során regisztrálta. A bejárás során változó látási körülmények között kevés bronzkori településre utaló leletanyagot gyűjtött. A lelőhely összefüggésben van az 58985 és 58987. lelőhelyekkel, ugyanazon magas dombhát lábánál találhatóak.

Veszélyeztetettsége:

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
11	58987	11	-	Szakoly – Nagykecskési útfél III.	Általános	0317/4, 0317/5, 0317/6, 0317/7, 0317/8, 0317/9, 0317/10.

Leírás:

Szakoly Rákóczi utca folytatásaként délnek tartó, Balkány – Nagykecskés irányába tartó kövesút

nyugati oldalán, a település belterületétől 580 m-re, a Szakolyi (VII/7.)-folyás déli partján található régészeti lelőhelyet Bálint Marianna 2008-as helyszíni szemléje során regisztrálta. A bejárás során változó látási körülmények között kevés bronzkori településre utaló leletanyagot gyűjtött. A lelőhely összefüggésben van az 58985 és 58986. lelőhelyekkel, ugyanazon magas dombhát lábánál találhatóak.

Veszélyeztetettsége:

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
12	94653	12	-	Szakoly – Vadászkert É-i rész	Általános	0354/8, 0354/9, 0354/20, 0354/21, 0354/22, 0354/23, 0354/24, 0354/25, 0354/26.

Leírás:

Szakoly területéről az 1970-es évek közepén egy vaskard került elő szántás során. A szakolyi vaskard előkerülési helyének meghatározása céljából 2018-ban Jakab Attila végzett helyszíni szemlét, helyi adatközlők társaságában. Az adatközlők a Vadászkert-dűlő északi részét határozták meg, közelebbről Balkány, Klapka utca végétől induló földút déli végénél található É-D irányú dombhát északi végét. A terület bejárása során római császárkori szarmata leletanyag került elő. Temetőre utaló leletanyag nem került elő, így kérdéses, hogy vannak-e sírok a lelőhelyen. Így települési nyomként került meghatározásra a lelőhely.

Veszélyeztetettsége:

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
13	98397	13	-	Szakoly – Nagykecskési útfél IV., Kecskési- szivárgótól K-re.	Általános	0320/8, 0320/9, 0320/10.

Leírás:

Szakoly Rákóczi utca folytatásaként délnek tartó, Balkány – Nagykecskés irányába tartó kövesút nyugati oldalán, a település belterületétől 1,8 km-re, a Hulladékteleptől ÉNy-ra 400 m-re, a Kecskési-szivárgó keleti partján található régészeti lelőhelyet Lukács József 2021-es terepbejárása során regisztrálta. Egy korábbi mélyfekvésű, vizes terület partján került elő a római császárkori szarmata településre utaló leletanyag. Mivel a terület keleti felét felhagyott dinnyetarló, nyugati felét kukoricatarló fedte, a megfigyelés körülmények rosszak voltak. A lelőhely valószínűleg északi és nyugati irányban nagyobb a megfigyeltnél.

Veszélyeztetettsége:

A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket. Ugyanakkor a lelőhely jelenleg ismert területének északi részére terveznek egy naperőművet. A földkábelek árkainak megnyitása, az inverterek alapozása során várható régészeti objektumok előkerülése.

Sorszám	Azonosító	Lelőhely szám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzi szám
---------	-----------	---------------	----------	-----	-------	----------------

14	57120	12	-	Kállósemjén – Csalintos (MOL 16. lh)	Általános	Szakoly: 0127, 0130/2, 0130/9, 0130/10, 0130/11, Kállósemjén: 062, 063.
Leírás:						
Az Újfalurét külterületi településrésze Perkedpusztára vezető földút a Jegyző-tanya mellett fut el. A tanyától kissé nyugatra az út egy enyhe É-D-i magaslatot vág át. A szürke homokos talajú területen, az úttól északra gyűjtöttek cserepeket a 2007-es terepbejárás során. Igen rossz megfigyelési körülmények között kevés őskori cserepet a Jegyző-tanyától északra, a fasor mellett is gyűjtöttek. A topográfia alapján valószínűleg déli irányban, a korabeli vízjárás magaspártjának irányában a lelőhely nagyobb. A lelőhelyen egy MOL gázvezeték fektetése során 2008-ban egy 6 m széles sávban megelőző ásatásra került sor. A megnyitott szelvénybe régészeti korú jelenség nem került elő.						
Veszélyeztetettsége:						
A jelenlegi területhasználat kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket.						

5. 2. Az 5.1. pontban szereplő változások hatásai

- 5. 2. 1. a régészeti örökségre
- 5. 2. 2. a történeti településre, település- és tájszerkezetre
- 5. 2. 3. a települési értékléltárban szereplő műemléki értékekre

5. 2. 1. Az 5.1. pontban szereplő változások hatásai a régészeti örökségre

Szakoly község Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Nagykállói járásban található, a Nyírség kistáj déli részén Nyíregyházától délre 35 km-re, Debrecenről keletre 37 km-re található. Megközelíthető a 471. főútról, illetve a településen keresztülhaladó 4913 számú, Balkányt Nyírmihálydival összekötő úton keresztül. Vasútvonala, vasútállomása nincs.

A települést nyugatról és északnyugatról Balkány városa, délről Nyíradony, délkeletről Nyírmihálydi, keletről Nyírgelse, északkeletről Kállósemjén határolja.

Földrajzilag homokdombos terület, korábban tölgyek és nyírekben gazdag volt, napjainkban akác és nyárfaerdős, homokos talajú terület. A terület sokáig mocsaras terület volt, de a mocsarakat a 19-20. század között lecsapolták. Tengerszint feletti magassága változó, 115 m -121 m között. A településen található a Bábaréti-tó. (Napjainkban a település határában működő Biomassza erőmű hasznosítja.). A településen két nagyobb folyás található Szakolyi-folyás és Kállósi-főfolyás, ezek időszakosan vízzel telítettek.

Szakoly község közigazgatási területén a régészeti lelőhelyek száma jelenleg: tizennégy. Ezek közül 13 teljes terjedelmében a község közigazgatási területére esik, 1 Kállósemjén település külterületét is érinti. Az ismert régészeti lelőhelyek közül a dokumentum megírásának időpontjában 13 volt nyilvántartott, 1 nyilvántartásba vétel alatti státuszban szerepelt.

A régészeti lelőhely régészeti feltárása jelenleg az alábbi esetekben indokolt:

- a beruházásokat – ideértve az ásványvagyon kitermelését, lakóház építkezéseket is – megelőző földmunkákkal érintett lelőhelyrészek, amennyiben a földmunka mélységben eléri és áttöri a régészeti jelenségek jelentkezési szintjét.

- a veszélyeztetett és/vagy pusztuló régészeti lelőhelyrészek mentő feltárása. (Lásd például: 4.3.3.2. fejezet 52688 Kígyós-rét lelőhelyen és a 98397 közhiteles azonosítószámú Nagykecskési-útfél IV., Kecskési-szivárgótól keletre lelőhelyen tervezett naperőművek kivitelezéséhez kapcsolódó földmunkák).
- tudományos projektek, tervásatások miatt feltárásra kerülő lelőhelyrészek.

A feltárások keretrendszerét az alábbi jogszabályi összefoglaló határozza meg:

A régészeti lelőhelyek kezelésére vonatkozó általános előírások

A régészeti lelőhelyek kezelését a 2001. LXIV. törvény a Kulturális örökség védelméről (továbbiakban: Kötv.) és a Kormány, a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendeletének (továbbiakban: Korm. R.) előírásai határozzák meg. A Kötv. előírásai alapján a régészeti lelőhelyeket - a fenntartható használat elvének figyelembevételével - csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak (9. §.)

A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni (10. § (1)).

A földmunkával járó beavatkozásokkal, fejlesztésekkel, beruházásokkal, beleértve az ásványi vagyon kitermelését is (a továbbiakban együtt: beruházások), a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni (19. § (1)).

E törvényi előírások alapján, a területen tervezett földmunkákkal járó beruházásokat oly módon kell megtervezni, hogy azok ne veszélyeztessék a vizsgálati területen meghatározott régészeti lelőhelyeket.

Amennyiben a vizsgálati területen tervezett beruházás más területen nem valósítható meg, úgy abban az esetben a veszélyeztetett régészeti lelőhelyeket a beruházás terhére föl kell tární.

Településszerkezeti terv módosításának hatásai a régészeti lelőhelyekre vetítve:

- 1. sorszámú módosítás:** A 0272/2, 0282/4, 0282/5, 0282/6, 0282/7, 0283/1, 0283/2, 0294/7 helyrajzi számú ingatlanok Falusias lakóterületből (Lf) Általános mezőgazdasági területté sorolják át. Az érintett terület nagysága 44,3158 ha
A 0272/2 helyrajzi számú ingatlan nyugati, 24.986 m² nagyságú ingatlanrészét érinti a 52688 azonosító számú Szakoly – Kígyós-rét nevű lelőhely. Az övezeti átsorolás a lelőhely meglévő állapotát nem veszélyezteti. Az átsorolással érintett többi ingatlan területén nincs ismert, nyilvántartott régészeti lelőhely.
- 2. sorszámú módosítás:** A 915 helyrajzi számú ingatlant Általános mezőgazdasági területből (Lf) Falusias lakóterületté sorolják át. Az ingatlan a Balkányi utca és a Petőfi utca csomópontjától északra, a Balkányi utca 57. számú ingatlantól északra, a Szakolyi (VII/7.)-folyás nyugati partján található. Területe: 0,2525 ha. Az ingatlan mély fekvésű, jelenleg, és a korábbi légifotók tanulsága szerint is művelésbe nem vett rét, kaszáló, legelő művelési ág alatt áll. Terepbejárási módszerekkel nem vizsgálható, régészetileg kevésbé kockázatos, időszakosan vízzel borított – Nyírvizes – terület.
- 3. sorszámú módosítás:** A 620/2, 620/3, 620/4, 620/5, 620/6, 620/7, 620/8, 620/9, 620/10, 620/12. helyrajzi számú ingatlanokat Falusias lakóterületből (Lf.) Zöldterület közkertté (Zkk.) sorolják át. A terület mélyfekvésű, vizes, fás terület a Kállai (VII.)-főfolyás nyugati partján, a Kossuth, a Létai és a Szabadság utcák által határolt tömbben. Terepbejárási módszerekkel nem vizsgálható, régészetileg kevésbé kockázatos, időszakosan vízzel borított – Nyírvizes – terület.

A megelőző feltárások várható költségei:

A régészeti feltárások költségeit - a mentő feltárás, valamint a Kötv. 23/F. § (7) bekezdésében foglalt eset kivételével - a 10. § (1) bekezdésére figyelemmel annak kell fedeznie, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált. A régészeti feladatellátás hatósági ár alapján végezhető. A régészeti feladatellátásra vonatkozó hatósági ár képzésének szabályait, az

alkalmazható legmagasabb ár mértékét, valamint a régészeti feladatellátással összefüggő költségtételek figyelembevételének részletes szabályait a Korm. R. 8. melléklete határozza meg. (v.ö. Kötv. 19. § (3-4)).

A megelőző feltárás költségei magukba foglalják a régészeti feltárás terepi munkavégzésén túl – beleértve a feltárás munkafeltételei (dúcolás, melegedő és öltözőhelyiség, wc) biztosítását is – a jogszabályban meghatározott tartalmú dokumentálás és az elsődleges leletfeldolgozás költségeit (Kötv. 22. § (9) bekezdés), azonban nem tartalmazzák a régészeti földmunka (vö.: Kötv. 7. § 31. pont) költségeit. A régészeti feltáráshoz kapcsolódó régészeti földmunka megvalósításáról a beruházó köteles gondoskodni. Ha a beruházó nem tudja biztosítani a földmunkát, akkor a feltárást végző intézmény – a közbeszerzésekről szóló törvény szerint – gondoskodik a régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó földmunka elvégzéséről a beruházó költségén (Kötv. 23. § (2) bekezdés). A régészeti földmunkát a feltárás vezetőjének irányításával, régészeti megfigyelés mellett kell végezni, melynek költsége a területen elvégzett megelőző feltárás költségének része (Korm. R. 36. § (2) bekezdés), így erre a tevékenységre külön költség nem számolható el.

A megelőző feltárások idő vonzata:

A Kötv. 23/F. § (3) bekezdése szerint: „teljes felületű feltárás esetén a feltárás időtartama a feltárás céljára a beruházótól a földmunkával érintett munkaterületnek vagy régészeti területi szakasznak régészeti munkavégzésre alkalmas állapotban, állapotörögztítő jegyzőkönyvvel történő átvételétől számított legfeljebb 30 – régészeti feltárás elvégzésére jogszabályban meghatározottak szerint alkalmas – nap. A beruházó és a feltárára jogosult intézmény ennél hosszabb időtartamban is megállapodhat. A teljes felületű feltáráshoz kapcsolódó gépi földmunka időtartama a teljes felületű feltárás időtartamába nem számít bele.

Amennyiben az érintett területeken megelőző régészeti feltárást kellene végezni, úgy a beruházások tervezhetősége érdekében számolni kell azzal, hogy egy hektár régészeti terület feltárása egy régészeti stábnak átlagosan 44 munkanapjába telik. Ugyanakkor a régészeti feltáráshoz munkaterületenként 30 feltáráshoz alkalmas munkanap áll rendelkezésre.

A település közigazgatási területének történeti adtok alapján végzett elemzése:

A település területének szisztematikus régészeti kutatására még nem került sor.

- 1.) Az ismertté vált régészeti lelőhelyek nagy többsége két projekthez kapcsolódik: egy MOL vezeték telepítését megelőző terepbejárás és feltárás – 6 lelőhely –, illetve Bálint Marianna helyszíni szemléje – 3 lelőhely – a Nagykecskési úton. Ez összesen 9 lelőhelyet jelent.
- 2.) További lokális, beruházásokhoz kapcsolódó kutatások alapján vált ismertté a 52688 Kigyós-rét és a 98397 közhiteles azonosítószámú Nagykecskési útfél IV, Kecskési-szivárgótól K-re régészeti lelőhely.
- 3.) Kettő további lelőhely – 36297 Református templom, 52687 Vörösmarty u. 6. – a település Árpád-, és középkori múltjával hozható összefüggésbe.

A település területén már ezekből a nyomokból is jól kiolvashatóan a történeti korokban intenzív és jelentős régészeti megtelepedéssel kell számolni.

A lekorábbi megtelepedési nyomok a település területéről a neolitikumból (Kr.e. 5800-4500) származnak, de ezek kizárólag csak terepbejárásokból származó bizonytalan leletek.

A következő időszak a rézkor vége – Kr.e. 3000-2700 – ahol a megtelepedést már az 57092 Folyás-dűlő ÉK-i része lelőhelyen végzett régészeti feltárások is bizonyítják.

A bronzkor, annak is a késői időszakából - Kr. e. 1600-800 – sok helyről ismert emberi megtelepedés. Ez az időszak a megye területén is népességrobbanással járt. A település területén ekkor alakultak ki az első jól szervezett, nagyobb falvak.

A vaskor időszakát tárgyi területen csak a 52688 Kigyós-rét lelőhelyen feltárt kelta településről ismerjük. Itt viszont több ház, gödrök, árkok kerültek feltáráshoz, illetve – mint ahogy fent is szerepel – jelentős leletanyag került elő.

Korban a következő megtelepedés a területen a római császárkori szarmatákhoz köthető. Az ő településeik is sok helyről ismertek Szakoly területén.

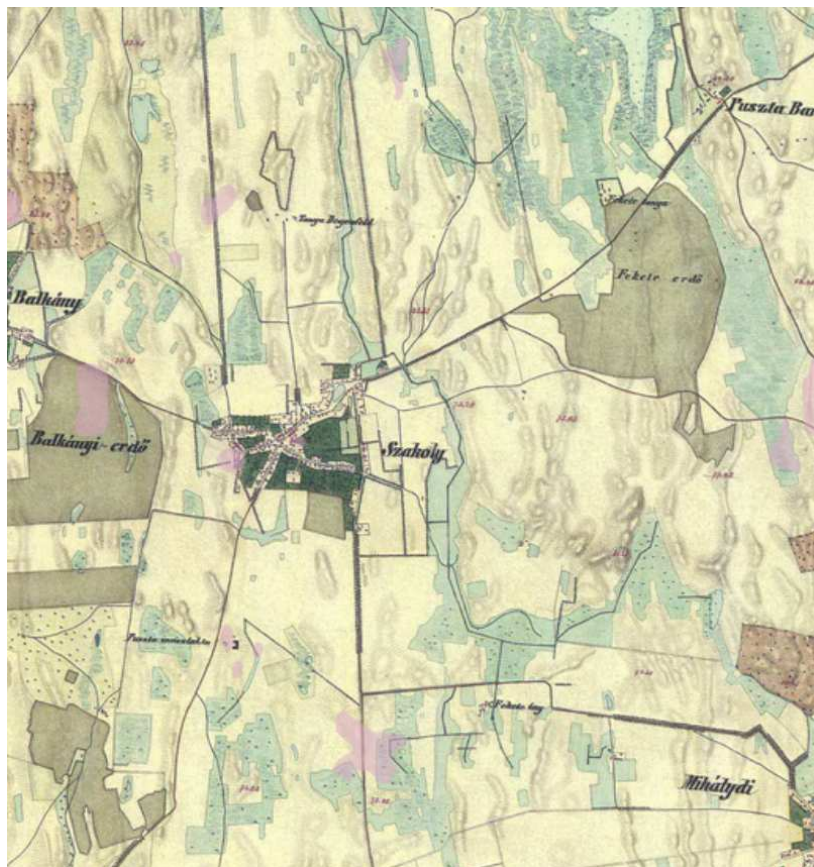
Szakolyt, a 13. században keletkezett falut a legrégebbi fennmaradt írások Ina-Szakola néven említik. Nevét szláv eredetűnek tartják, melynek jelentése: sólyom. Más helyen nevét egy 1326. évi okleveles adat: Zakul nyomán székely személynévi eredetűnek tartják.

A település jelentőségét jól mutatja, hogy III. Béla magyar király (1148-1196) uralkodása alatt az ország öt ispotálya (kórház) közül az egyik itt volt. Dózsa nádor elnöklete alatt 1320-ban megyegyűlést tartottak Szakolyban. Okleveles adatok alapján 1487-ben a falu a Zakoly család birtoka volt, amely így a település személynévi eredetét erősíti. Bár eddig nem került sor szisztematikus vizsgálatokra, de a település keleti szélén található Földvár-dűlő beszélő névként egy korábbi erődítésre utal.

A török pusztítása idején csaknem lakhatatlanná vált a település. A terület Magyarország, a hódoltság és az Erdélyi Fejedelemség határzónájába esett, így hol ide, hol oda tartozott. Szakoly újjáépítése a 18. század végére tehető.

Utóbbi időszakból, azaz az Árpád-, és középkorból több régészeti szempontból is jelentős jelenség helye ismeretlen. További vizsgálatokat igényelne a feltételezett Földvár helye, nincs meg az Árpád-kori ispotály sem, amelyeket a korban jellemzően egyházi épületek, rendházak mellé telepítenek. Feltételezhető a települést birtokló, és arról nevét vevő, vagy annak nevet adó Zakoly család valamiféle kúriájának vagy kastélyának a megléte is. De nem ismerjük a jelenlegi település helyén található középkori település pontos kiterjedését sem.

Szakoly területe a történelmi korokban kiváló feltételeket biztosított az emberi megtelepedésre. A község körül többnyire mély fekvésű, vízjárta, agyagos humusszal fedett területek találhatóak, amelyekből szigetszerűen homokhátak, dombok emelkednek ki. A környék vízzel borítottságát jól mutatja a II. katonai felmérés.



Szakoly község nyilvántartott régészeti lelőhelyei és megtelepedésre alkalmas területeinek ábrázolása II. katonai (1806-1869) felmérésen. (kivágat)

A település területének vizsgálatát nehezíti, hogy nagy az erdővel fedett területek aránya, amely eléri a külterületi területarány 45%-t. Így az ismeretlen lelőhelyek megtalálásának lehetősége minimális.

A vízjárta helyek partjain, a 114 mBF magasságon, vagy az felett nagyszámú, még felfedezés előtt álló régészeti lelőhely lehet. Ezért ezeket a területeket régészeti érdekű zónáknak kell tekintenünk.

Régészeti érdekű területek a településen:

- a már ismert lelőhelyek közvetlen környezete
- külterületen a környezetükből kiemelkedő helyek: dombok és dombvonulatok
- a 114 mBF magasságon, vagy az felett elhelyezkedő térszínek.

A térképek jól mutatják azokat a területeket, ahol még eddig ismeretlen régészeti lelőhelyekkel lehet számolni.

A fentieket összefoglalva ki kell emelni, hogy szisztematikus régészeti kutatás nem volt a település területén. A kevés és pontszerű kutatásból is kitűnik, hogy a terület intenzív régészeti meglepedéssel bír. Az ismert lelőhelyeket és a terület geomorfológiáját összevetve kijelenthetjük, hogy akár kétszer ennyi lelőhely is lehet a település területén. Ezek jó része azonban jelenleg még ismeretlen, felfedezésre vár. A jövőbeli kockázatok mérséklése végett mindenképpen javasolt a település területének szisztematikus régészeti topográfiai vizsgálatait elvégeztetni. Erre a Korm. R. 38. fejezetében meghatározott személyek és intézmények jogosultak.

A kutatások alapján a most is létező folyások, csatornák környezete a történeti korokban ideális környezetet biztosított az emberi meglepedésre. A jelzett területeken földmunkák során számolni kell akár több korszakos, intenzív lelőhelyek előkerülésére is.

5.1. fejezet, A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és közléptávon tervezett változások hatása a régészeti örökségvédelmi elemekre:

A készülő Helyi Építési Szabályzat változtatással érintett területei: a 52688 Kigyós-rét lelőhelyen és a 98397 közhiteles azonosító számú Nagykecskési-útfél IV., Kecskési-szivárgótól keletre lelőhelyen tervezett naperóművek kivitelezéséhez kapcsolódó területek.

A módosítással kézhez kapott dokumentációk alapján az azonosított régészeti lelőhely területét a kivitelezés földmunkái a kábelárok 0,8 méter szélességében történő kiasásával érintik. Továbbá a napelemtáblák tartóoszlopai is elérik és áttörnek a régészeti jelenségek várható jelentkezési szintjét.

A régészeti lelőhelyek a Kötv. alapján általános védelem alatt állnak. A Kötv. 19. § (2) szerint a régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. Az elvégzett régészeti értékvizsgálat eredményei alapján, a Kötv. 22. § (3) bekezdés ab) alapján a **megelőző feltárás javasolt módszere: régészeti megfigyelés.**

Ez utóbbi esetben is régész szakember jelenlétét kell biztosítani a földmunkák során.

A régészeti lelőhelyen a 30 cm-t meghaladó, megnyitott felületet eredményező gépi és kézi földmunkát a régész irányítása mellett kell végezni (Korm. R. 36. § (2) bekezdés), olyan munkagéppel (gumikerekes forgókotró, iszapoló vagy rézsűző kanállal), amely alkalmas a régészeti jelenségek jelentkezési szintjén a régészeti tükörfelület kialakítására. A megfelelő régészeti tükörfelület kialakításának érdekében kézi földmunkavégzésre is szükség lehet (vö.: Kötv. 7. § 31. pont).

Amennyiben a régészeti megfigyelés mellett végzett földmunkák során régészeti lelőhely kerül elő, a jelenségeket a megfigyelés keretében ki kell bontani és megfelelően dokumentálni kell (Korm. R. 35. § (1) bekezdés).

A régészeti költségek összesen:

A régészeti lelőhelyeken végzett földmunkák régészeti	Nem kalkulálható
---	------------------

<i>megfigyelésének nettó költsége.</i>	
<i>Régészeti megfigyelés keretében végzett bontómunka költsége.</i>	<i>Nem kalkulálható</i>
<i>Régészeti lelőhelyen kívül végzendő régészeti megfigyelés költsége.</i>	<i>Nem kalkulálható</i>
Összesen	A tervezés jelenlegi szakaszában nem kalkulálható

Amennyiben a tervezett beruházás nagyberuházásként, kiemelt beruházásként valósul meg a Kötv. 23/C. § 1. pontja értelmében Előzetes Régészeti Dokumentációt – továbbiakban: ERD – kell készíteni. A Kötv. 23/C. § 1. pontja értelmében az ERD elkészítésére a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv jogosult. A Korm. R. 3. § (3) bekezdés értelmében erre a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Régészeti Intézet került kijelölésre 2022. január 01-től.

A Kötv. 23/C. § 2. pontja értelmében Előzetes régészeti dokumentációnak minősül a hatástanulmány is, ha a tartalmát és az elkészítéséhez alkalmazott módszereket tekintve megfelel az előzetes régészeti dokumentáció fogalmi feltételeinek, és alkalmas az elvégzendő régészeti feladatellátás módjának, valamint idő- és költségvonzatának meghatározására.

Feladat ellátó intézmény:

Általános beruházás esetében:

A Kötv. 22. § (5) bekezdése alapján, a beruházást megelőző feltárás, illetve beruházáshoz kapcsolódó régészeti megfigyelés esetén a feltárás helye szerinti gyűjtőterülettel rendelkező területi múzeum, azaz jelen esetben a Jósza András Múzeum (4401 Nyíregyháza Benczúr tér 21 sz.) végezheti jogszabályban meghatározottak szerint gondoskodik a régészeti feladatellátás elvégzéséről.

Nagyberuházás esetén:

A Kötv. 23/E. § (2) bekezdése alapján, amennyiben nagyberuházássá válik a beruházás, a megelőző feltárás, illetve nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti megfigyelés esetén a Magyar Nemzeti Múzeumot kell értesíteni a beruházó szerződéskötési szándékáról, aki annak kézhezvételét követő 5 napon belül értesíti a nagyberuházás megelőző feltárásának elvégzésére jogosult intézményt és koordinálja a szerződéskötést.

A Kötv. 23/E. § (2a) bekezdése alapján a nagyberuházást megelőző feltárást a gyűjtőterületén érintett megyei hatókörű városi múzeum, jelen esetben a Jósza András Múzeum (H-4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 21., info@josamuzeum.hu, +36-42/315-722) végezheti jogszabályban meghatározottak szerint.

A Kötv. 22. § (11) bekezdés alapján a megelőző feltárásra vonatkozó szerződést a feltárásra jogosult intézménynek és a beruházónak a jogszabályban meghatározott adattartalomnak a beruházó által történő rendelkezésre bocsátásától számított 15 napon belül kell megkötöni.

A Kötv. 23/E. § (4) bekezdés alapján, ha a gyűjtőterületén érintett megyei hatókörű városi múzeum a megelőző feltárásra vonatkozó szerződést a 22. § (11) bekezdésében meghatározott 15 napos határidőn belül nem köti meg, akkor a Magyar Nemzeti Múzeum gondoskodik a régészeti feladatellátás elvégzéséről.

Amennyiben a beruházás a Kormányrendelet értelmében *nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásként* valósul meg, a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv (*Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Régészeti Intézet*) gondoskodik a régészeti megfigyelés ellátásáról.

Lelőhelyen kívül végzett földmunkák esetén:

A település beépített területén az ismert régészeti lelőhelyeken kívül más helyeken is várható régészeti leletek előkerülése. Amennyiben a feltételezés helyes, akkor ezek a régészeti lelőhelyek részben károsodtak az elmúlt évszázadok alatt, és veszélyeztetettségük a jövőben is fennáll.

A tervezett beruházások során a régészeti lelőhely védelmére vonatkozó jogszabályokat be kell tartani.

A 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről (továbbiakban Kötv.). alapján a régészeti lelőhelyek általános védelem alatt állnak, a régészeti örökség elemei csak feltárás keretében mozdíthatók el eredeti helyzetükből:

„10. § (1) A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

(2) A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük.

11. § * (1) Az ismertté vált régészeti lelőhelyeket nyilvántartásba kell venni.

(2) A nyilvántartott régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

19. § * (1) * A földmunkával járó beavatkozásokkal, fejlesztésekkel, beruházásokkal, beleértve az ásványi vagyon kitermelését is (a továbbiakban együtt: beruházások), a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni.

(2) A régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el.”

Régészeti lelőhelyeken kívül tervezett beruházások esetében, ha földmunkák közben régészeti emlék vagy lelet kerül elő, a munka felelős műszaki vezetője köteles a tevékenységet azonnal abbahagyni, és a jegyző útján a Hivatalnak azt haladéktalanul bejelenteni, valamint a tevékenységet szüneteltetni, továbbá a helyszín és a lelet őrzéséről – a felelős őrzés szabályai szerint – a feltárással jogosult intézmény intézkedéséig gondoskodni.

9.0.A rendezési terv által érintett HRSZ-ek módosításainak környezeti hatásainak értékelése

9.1. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg

Jelenleg nincs tudomásunk fennálló környezeti konfliktusról, az egyedüli környezeti konfliktus veszélyét magában hordozó terület a lezárt és az elmúlt években rekultivált hulladéklerakó, aminek a monitorozását az Önkormányzat rendszeresen végzi. A jelenlegi településszerkezeti terv nem ad lehetőséget nagyarányú megújuló energiák termelésére a megfelelő övezeti besorolás hiányában, ezt a hiányosságot kívánjuk orvosolni a lenti módosításokkal.

9.1.1 A módosítással érintett területek változásai

A tervezett naperőmű park által érintett terület több övezeti besorolásból kerül kialakításra. A meglévő övezetek „Ken” jelű különleges, a kutatás-fejlesztés, a megújuló energiaforrások hasznosításának céljára szolgáló övezetre minősítjük át.

A szóban forgó övezeti besorolás különleges beépítésre nem szánt terület ami a megyei tervben már szerepel. A módosítások tekintetében két tömbről beszélhetünk.

01-es számú területmódosítás			
Jelenlegi terület-felhasználási egységek:	Má – Általános mezőgazdasági terület	Érintett ingatlanok helyrajzi száma:	0294/7, 0283/2, 0283/1, 0282/7, 0282/6, 0282/5, 0282/4
Tervezett terület-felhasználási egység:	Ken – Megújuló energiaforrás hasznosításának céljára szolgáló terület	Terület nagysága:	301.694,19 m ² = 30,1694 ha

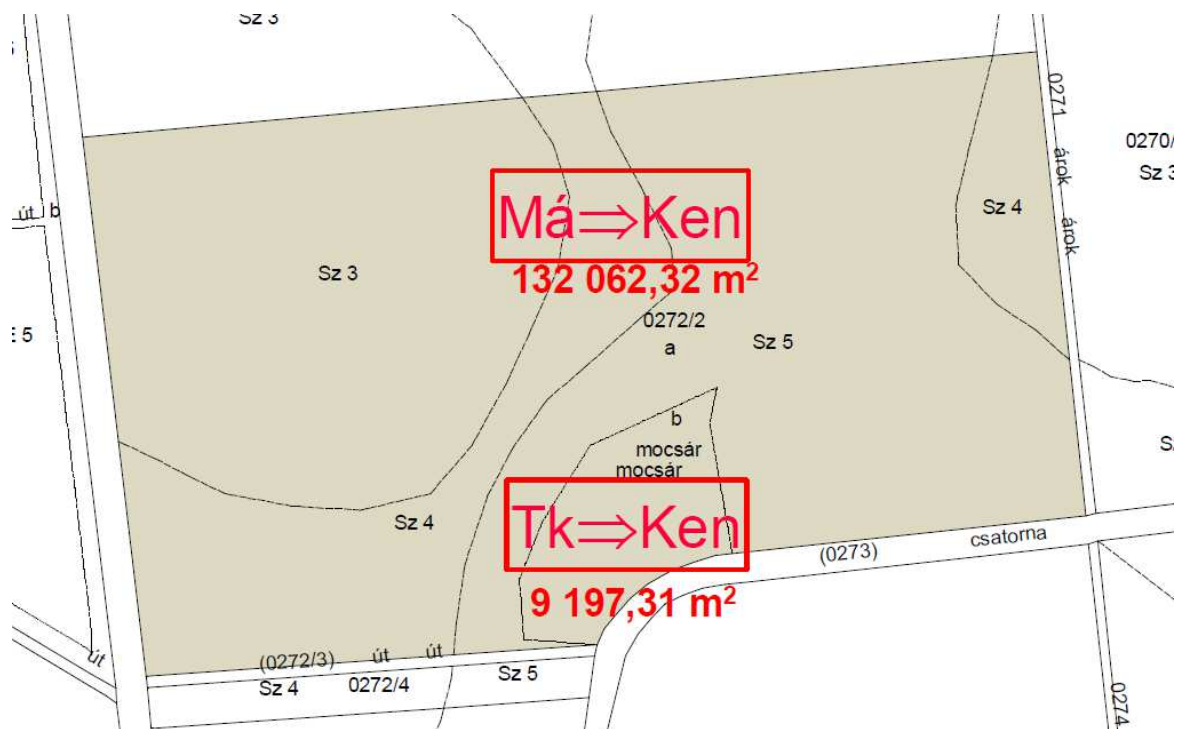


Jelenlegi terület-felhasználási egység:	(Má) Mezőgazdasági általános
Tervezett terület-felhasználási egység:	(Ken) Különleges beépítésre nem szánt naperőmű park területe
Terület nagysága:	301.694,19 m ²

Mezőgazdasági általános területből, különleges beépítésre nem szánt naperőmű park területe környezeti elemek tekintetében kedvező hatás mivel intenzív mezőgazdasági művelés alól vonják ki.

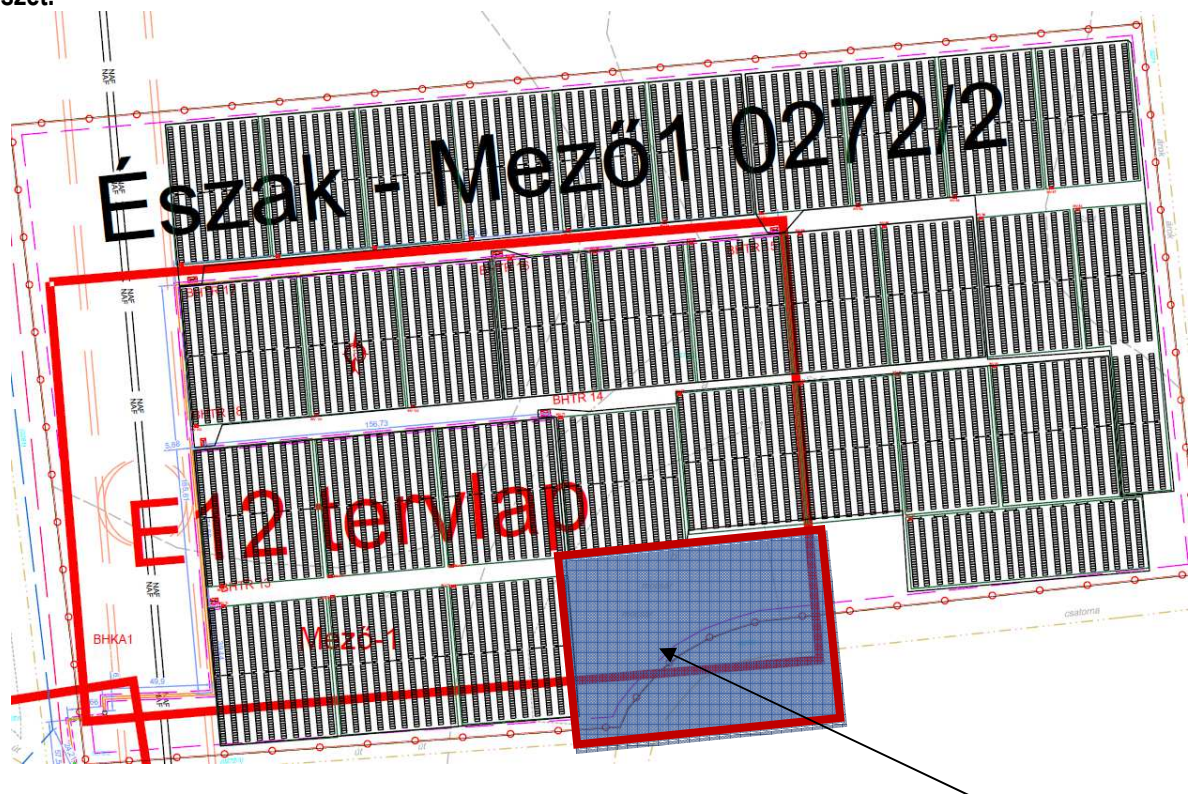
Örökségvédelmi elemet nem érint jelen módosítás. Régészeti leletek, illetve objektumok előkerülése esetén a munkálatokat haladéktalanul fel kell függeszteni, és az illetékes örökségvédelmi hatóságot soron kívül értesíteni kell. A kulturális örökség védelméről szóló törvény előírásait be kell tartani.

02-es számú területmódosítás			
Jelenlegi terület-felhasználási egység:	Má – Általános mezőgazdasági terület Tk – Természetközeli terület	Érintett ingatlanok helyrajzi száma:	0272/2
Tervezett terület-felhasználási egység:	Ken – Megújuló energiaforrás hasznosításának céljára szolgáló terület	Terület nagysága:	14 1260 m ² = 14,1260 ha



Jelenlegi terület-felhasználási egység:	(Má) Mezőgazdasági általános
Tervezett terület-felhasználási egység:	(Ken) Különleges beépítésre nem szánt naperőmű park területe
Terület nagysága:	132.062,32 m ²

Mezőgazdasági általános területből, különleges beépítésre nem szánt naperőmű park területe környezeti elemek tekintetében kedvező hatás mivel intenzív mezőgazdasági művelés alól vonják ki, továbbá mint ahogy a napelempark telepítési rajzán látszik, a beruházás a Szakoly 0272/2 hrsz déli részén található mocsár művelésű ágú „b” alrészét.



0272/2 hrsz „b” alrészlet mocsár művelésű ág

Örökségvédelmi elemet nem érint jelen módosítás. Régészeti leletek, illetve objektumok előkerülése esetén a munkálatokat haladéktalanul fel kell függeszteni, és az illetékes örökségvédelmi hatóságot soron kívül értesíteni kell. A kulturális örökség védelméről szóló törvény előírásait be kell tartani.

Jelenlegi terület-felhasználási egység:	(Tk) Természetközeli
Tervezett terület-felhasználási egység:	(Ken) Különleges beépítésre nem szánt naperőmű park területe
Terület nagysága:	9.197,31 m ²

Természetközeli területből, különleges beépítésre nem szánt naperőmű park területe jelen környezeti értékelés, valamint az ökológiai szempontú elemzést alapul véve jelenetős kedvezőtlen, visszafordíthatatlan változással nem számolunk. **Adminisztratív jellegű változás, beruházás nem valósul meg a területen.**

Örökségvédelmi elemet nem érint jelen módosítás. Régészeti leletek, illetve objektumok előkerülése esetén a munkálatokat haladéktalanul fel kell függeszteni, és az illetékes örökségvédelmi hatóságot soron kívül értesíteni kell. A kulturális örökség védelméről szóló törvény előírásait be kell tartani.

A tervezési területen régészeti lelőhely található

Sorszám	Azonosító	Leőhely szám	Alszám	Név	Érték	Helyrajzi szám
3	52688	3	-	Szakoly – Kígyós-rét	Általános	0272/3, 0272/4, 0272/5, 0272/6, 0272/7, 0272/8, 0272/9, 0281, 0296/1, 0296/10, 0296/3, 0296/8, 0296/9, 0298/51, 0298/52, 0298/53, 0298/54.
Leírás:						
<p>A lelőhely Szakolytól délre 1 km-re, a Nyírmihálydi kövesútból délnek elágazó Szakolykerti földút két oldalán, a Biomassza erőmű alatt, illetve attól északi, északkeleti és keleti irányban húzódik, egy alacsony fekvésű, egykoron vízborított terület ÉK-i partján. A mélyfekvésű területből egy tavat alakítottak ki, melynek neve: Bábaréti-tó.</p> <p>A lelőhelyen a Biomassza erőmű kialakítása miatt 2007. szeptember 24 - november 12 között megelőző feltárást végzett L. Nagy Márta és Pintye Gábor (A és B terület). 2007-ben összesen 125 objektumot tártak fel, melyek nagy része egy kelta településhez tartozik, kisebb hányada pedig egy 4-5. századi település objektumait foglalja magába. 2008-ban folytatódott az ásatás, de ekkor már csak négy gödröt tártak fel. A dombot, melyen a lelőhely van, egy mocsaras - ma természetvédelmi - terület övezi. Mindkét korszakbeli település objektumai már megtalálhatók ezen a mocsárral határos, mély fekvésű részen is. A vaskori és a késő császárkori-kora népvándorláskori települést egy megközelítően északi-déli irányú, keskeny, északi végén két ágra szakadó árok választotta el egymástól. Ennek nyugati oldalán került elő a kelta falu részlete. A megkutatott terület délnyugati részén szintén egy árok húzódott, ami itt a vaskori települést határolhatta. A kelta faluban három típusú házat találtak, tűzhely, füstölő csupán egyetlen helyen volt, továbbá találtak kisszámú tárolóvermet, padkás kiképzésű kutakat, téglalap alakú őrlőkövet és egy összetört hombár darabjait. Szép számban kerültek elő bronzfibulák, vaseszközök. Az ásatás vezérlelete az egyik leégett házban előkerült ezüst tetradrachma érem. A késő császárkori-kora népvándorláskori település leletanyaga szegényes volt. A leletek alapján, már Krisztus előtt a II-I. században lakott volt ez a terület.</p>						
Veszélyeztetettsége:						
<p>A jelenlegi területfelhasználás kevésbé veszélyezteti a felszín alatti régészeti jelenségeket. Ugyanakkor a Biomassza erőműtől keletre eső részen tervezett naperőmű érinti a lelőhelyet. A földkábelek árkainak megnyitása, az inverterek alapozása során várható újabb régészeti objektumok előkerülése.</p>						

Régészeti leletek, illetve objektumok előkerülése esetén a munkálatokat haladéktalanul fel kell függeszteni, es az illetékes örökségvédelmi hatóságot soron kívül értesíteni kell. A kulturális örökség védelméről szóló törvény előírásait be kell tartani.

9.2 A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása

9.2.1 Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelést közvetlenül előidéző tényezők

Természeti erőforrások közvetlen igénybevételére nem kerül sor.

9.2.2 Olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak

Ebben a fejezetben különösen azokat a tényezőket kell bemutatni, amelyek olyan befektetői, termelői vagy fogyasztói magatartást váltanak ki, vagy ösztönöznek, illetve egyéb olyan tendenciákat erősítenek, amelyek természeti erőforrás igénybevételéhez vagy környezetterheléshez vezethetnek, olyan fajta beruházásokat, fejlesztési irányokat részesítenek előnyben, amelyek további környezetterhelő vagy igénybevevő fejlesztéseket vonzanak, ösztönöznek. A parkok fenntartása új gazdasági tevékenységek kialakulását eredményezheti (pl. méhészet megjelenése, legeltetés, megfelelő mechanikus gyomirtás, bio gyepművelés) továbbá a fejlődő energetikai infrastruktúra is pozitív hatással van a gazdaság fejlődésére. A napelemparkok térnyerése országosan szembetűnő, amely a települések gazdaságát tekintve jelentős tényező a befolyt helyi adóknak köszönhetően. A megújuló energia térnyerése környezetünk szempontjából egyre fontosabbá válik, hiszen a fosszilis energiahordozók készletei folyamatosan apadnak.

Az emberre gyakorolt hatása a tervezett Trt. változás figyelembe vételével, előnyös, a terv megvalósítása számottevő környezeti terhelést nem jelent.

A Trt. változása környezeti elemekre vonatkozóan

Hatásviselők	TRT. tervezett változása alapján
Talaj	- az építkezés alatt Vis Maior esemény következtében szennyeződhet - szántóföldi kemikáliák használata csökken, - deflációs hatás csökkenhet.
Felszín alatti víz	- talajvíz szintjére negatív változás nem várható
Felszín feletti víz	- felszín feletti vízre gyakorolt negatív hatással nem számolunk, mivel módosítás felszín feletti vizet nem érint.
Élővilág (ökoszisztémák)	- a jelenlegi módosítások nem hordoznak az élővilág tekintetében veszélyeket magukban.
Ember	- defláció csökkenhet a térségben. - zöld, megújuló energia termelés indul be a területen .
Települési környezet	- nagyobb bevételek a településen
Táj	- a táj képe a napelem park miatt változik.

9.2.2 Közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők

- Havária esetén a talaj, illetve felszín alatti vizek bemosódás miatt közvetve szennyeződhetnek.
- Amennyiben építkezés valósulna meg, az építés kapcsán az építési terület megközelítését, a ki-beszállítást biztosító utak környezetében a forgalomátrendezés következtében levegőszennyezettség változás várható
- Az élővilág szempontjából közvetett hatásoknak tekinthetők az esetleges levegő- és talajszennyezés hatása, a kivitelezés közbeni élőhely bolygatás esetleg megszűnés.

9.3 A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése

9.3.1 Jól azonosítható környezet igénybevételek vagy terhelések

9.3.1.1 A környezeti elemekre gyakorolt hatás, javasolt védelmi intézkedések (földre, levegőre, vízre, élővilágra, épített környezetre, ez utóbbi részeként az építészeti és régészeti örökségre)

Földre

Az előző fejezetben bemutatott változásokat a Trt-t készítő település tervezési mérnökök munkája előzte meg. Szakoly település struktúrája jelentősen nem változik. Az érintett területek jelenleg termőföldnek minősülnek, azokon burkolt felszín, épület, építmény nem található. A tervezett betelepítéssel talajfeltöltés nem szükséges, talajtömörödés nem várható. A talajfelszínnek beépítése, burkolása érdemben nem történik meg, a napelemek árnyékoló hatása csak a vegetációra gyakorol közvetlen hatást. Az építési tevékenységgel érintett közvetlen területrészek az építéssel összefüggésben földmunkák kis mértékben várhatóak.

Levegőre

Az építkezés során nem jelentős légszennyezés növekedéssel kell számolni üzemeltetés során növekedés várható.

A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról a 306/2010. (XII. 23.) Kormányrendelet előírásai rendelkeznek. A levegőterheltségi szint határértékeit és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeit a 4/2011.(I.14.) VM rendelet határozza meg, melynek egészségügyi határértékeit a rendelet 1. számú melléklete alapján alábbi táblázat

A	B	C	D	E	F	G	H	
1	Légszennyező anyag	Határérték [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]						
2		órás	24 órás		éves			
3	[CAS szám]	Határérték	Tűrészhatár	Határérték	Tűrészhatár	Határérték	Tűrészhatár	Veszélyességi fokozat
4	Kén-dioxid [7446-09-5]	250 a naptári év alatt 24-nél többször nem léphető túl	150 ¹	125 a naptári év alatt 3-nál többször nem léphető túl		50 (Meghatározásár a alkalmazott mérési program: folyamatos mérés vagy legalább heti egy-egy, véletlenszerűen kiválasztott 24 órás mérés, egyenletesen elosztva az év során; vagy az év során		III.

						egyenletesen elosztott, legalább 8 héten keresztül végzett mérés.)		
5	Nitrogén-dioxid [10102-44-0] (Új kibocsátás-csökkentő intézkedési terv készítésénél a nitrogén-dioxid határértéket kell figyelembe venni.)	100 a naptári év alatt 18-nál többször nem léphető túl	50% ²	85		40 (Meghatározásár a alkalmazott mérési program: folyamatos mérés vagy legalább heti egy-egy, véletlenszerűen kiválasztott 24 órás mérés, egyenletesen elosztva az év során; vagy az év során egyenletesen elosztott, legalább 8 héten keresztül végzett mérés.)	50% ²	II.
6	Szén-monoxid [630-08-0]	10 000		5 000 (Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma, amelyet az óras átlagok alapján készített 8 órás mozgó átlagértékekből kell kiválasztani. Például bármelyik nap első vizsgálati periódusa a megelőző nap 17 órától az adott nap 1 óráig tart. Bármelyik nap utolsó vizsgálati periódusa az adott napon 16 órától 24 óráig tart.)	60% ¹	3 000		II.
7	Szálló por (PM ₁₀)			50 a naptári év alatt 35-nél többször nem léphető túl	50% ¹	40 (Meghatározásár a alkalmazott mérési program: folyamatos mérés vagy legalább	20% ¹	III.

						heti egy-egy, véletlenszerűen kiválasztott 24 órás mérés, egyenletesen elosztva az év során; vagy az év során egyenletesen elosztott, legalább nyolc héten keresztül végzett 24 órás mérés.)		
--	--	--	--	--	--	--	--	--

A légszennyezettség egészségügyi határértékei ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Légszennyező anyag	Órás	24 órás	Éves	Veszélyességi fokozat
Kén-dioxid	250	125	50	III.
Nitrogén-dioxid	100	85	40	II.
Szén-monoxid	10.000	5.000	3.000	II.
Szálló por PM10	-	50	40	III.
Ólom	-	-	0,3	I.
Higany	-	-	1	I.
Benzol	-	-	5	I.
Nitrogén-oxid*	200	150	-	II.

*Tervezési irányérték a 71/2012. (VII.16.) VM rendelet által módosított 4/2011.(I.14.) VM rendelet alapján

A létesítés során számottevő légszennyező hatással nem kell számolni. Minimális diffúz porzással a berendezések alap kialakításánál illetve az oszlopok állításánál lehet számolni.

A tervezett tevékenységet figyelembe véve, a hatásbecslés alapján megállapítható, hogy a változtatások, jelentős zavaró hatást a környező területekre.

Felszíni- és felszín alatti vizekre, talajra

Felszíni vízbe használt és tisztított szennyvizek a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XIII.25.) KvVM rendelet előírásainak teljesülése esetén vezethetők.

Technológiai hulladékvíz-kibocsátással a kivitelezési munkák nem járnak. A panelek mosása tiszta vízzel történik. A földkábel fektetése a mértékadó talajvíz-szintet nem éri el.

Az altalaj szennyezése az építés és az üzemelés során használt, illetve közlekedő gépek esetleges meghibásodása esetén fordulhat elő, de ennek káros hatásai a szennyezett talaj és felitató anyag összegyűjtése esetén minimálisra mérsékelhető.

Zajállapotra

Települési környezeti zajvédelem követelményeit a zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Kormányrendelet és a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM EüM együttes rendelet előírásai határozzák meg.

Megállapítható, hogy területeken megvalósítandó építkezés miatt megnövekedett forgalomból eredően zajszennyezés fog fellépni. Üzemelés során zajszennyezés várható.

Ökológiai hálózat:

A területi változások az országos ökológiai hálózat folyosójának területét érinti. Ökológiai szempontú értékeléssel külön melléklet foglalkozik.

Natura 2000 terület érintettsége

A tervezett változás a Natura 2000 területet nem érint.

9.3.1.2 A környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, különösen a tájra, településre, klímára, természeti (ökológiai) rendszerre, a biodiverzitásra gyakorolt hatás

Az TRT-vel kapcsolatos módosítások a fentiekben ismertetve lettek, a fent leírtakon kívül más hatással nem számítunk.

9.3.1.3 A Natura 2000 területek állapotára, állagára és jellegére, valamint e területeken lévő élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzete megmaradásának, fenntartásának, helyreállításának, fejlesztésének lehetőségeire gyakorolt hatás

A tervezett fejlesztések, Natura 2000-es területet nem érintenek.

9.3.1.4 Az érintett emberek egészségi állapotában, valamint társadalmi, gazdasági helyzetében - különösen életminőségében, kulturális örökségében, területhasználata feltételeiben - várhatóan fellépő változások

A tervezett módosítások következtében az emberek egészségi állapotában, valamint társadalmi helyzetében érdemi változás nem várható. Ennek alapvető oka, hogy a napelemek üzemelése semmilyen károsanyag kibocsátással nem jár. A területhasználat változásával elsősorban a gazdasági helyzet változhat, hiszen a tervezett napelempark révén helyi adó fizetésével a település bevételei emelkedhetnek, ami pozitívan hathat a helyi lakosság életminőségére is.

Kulturális örökségvédelem alatt álló területet a beruházás szintén nem érint.

9.3.1.5 Településrendezési eszközök kidolgozásával összefüggésben gazdasági ipari tevékenység előmozdításával, jelenlegi helyzetének fejlesztésével, abban az esetben ha az újonnan tervezett vagy a helyzetértékelésben jellemzett – különös tekintettel a veszélyes anyagokkal és veszélyes keverékekkel való – tevékenységben várható változás.

A jelenlegi változás, ismeretében a fenti pont nem releváns, mivel veszélyes anyag és keverékek nem kerülnek alkalmazásra a módosítással összefüggésben.

9.4 A közvetett módon hatást kiváltó tényezők hatásai**Új környezeti konfliktusok, problémák megjelenésére, meglévők felerősödésére**

Új környezeti konfliktus lehet napelemparkok betelepítési igényének elterjedése és meghatározó tájképi elemmé válása. Napjainkban nehéz meghatározni, hogy ez a jövőben mikor és milyen módon vezet környezeti konfliktushoz. Jelen beruházási igény még kezelhető mértékű, mivel a teljes közigazgatási területnek csupán kis hányadát érinti.

Környezettudatos, környezetbarát magatartás, életmód lehetőségeinek, feltételeinek gyengítésére vagy korlátozására

A környezettudatos, környezetbarát magatartást a megújuló energia hasznosításán a környezeti nevelésben betöltött szerepe is erősíti. A település diákjai kirándulás keretében személyesen ismerhetnek meg egy környezetvédelmi beruházást.

A helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, terület felhasználási módtól való eltérés fenntartására, vagy létrehozására;

A módosítás megvalósítása mezőgazdasági területen történik. A terv kidolgozása során optimális térszerkezet kialakítására törekedtünk.

A rendezési terv figyelembe veszi és a tervezés során alkalmazkodik a már kialakult terület felhasználáshoz, térszerkezethez,

Olyan helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítésére, amelyek a táj eltartó képességéhez alkalmazkodtak;

A rendezési terv figyelembe veszi a kialakult társadalmi, kulturális, gazdasági, gazdálkodási (mezőgazdasági) hagyományokat, gazdasági fejlődést lehet várni a változásoktól.

A természeti erőforrások megújulásának korlátozására;

A természeti erőforrások korlátozása a mezőgazdasági művelés alóli kivonás. Itt ez részben következik be, mivel a szántóföldi területeken megtörténik a termőföld végleges más célú hasznosítása.

A nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használatára vagy a helyi természeti erőforrások túlnyomóan más területen való hasznosítására;

A tervben ilyen jellegű fejlesztés nem szerepel.

9.4.1 Új környezeti konfliktusok, problémák megjelenése, meglévők felerősödése

Környezeti konfliktusokkal nem számítunk a változások kapcsán.

9.4.2 A helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartására vagy létrehozására

A rendezési terv figyelembe veszi és a tervezés során alkalmazkodik a már kialakult terület felhasználáshoz, térszerkezethez.

9.4.3 A táj eltartó képességéhez alkalmazkodó helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítése

A településszerkezeti terv és a szabályozási terv biztosítja a jelen módosítások megvalósításához szükséges területet és tervi szinten a szükséges környezeti feltételeket. A projekt megvalósítása a szomszédos területek használatának és építhetőségének szabályozását nem befolyásolja. A fejlesztés a helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományokat nem gyengíti, a hatásokat értékelve inkább erősíti azok érvényesülését.

9.4.4 A természeti erőforrások megújulásának korlátozása

A természeti erőforrások megújulását nem akadályozza a terv.

9.4.5 A nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használata vagy a helyi természeti erőforrások túlnyomóan más területen való hasznosítása

Nem helyi természeti erőforrások használata a kivitelezés anyagszükségletei (bányák, mint anyagnyerő helyek) miatt nem jelentős. Az építésen kívül más területhasználathoz, más tevékenységhez nem helyi természeti erőforrás használata nem várható.

9.5. A környezeti következmények alapján a terv értékelése, általános környezetvédelmi javaslatok

Az ismertetett környezeti következmények alapján a következők állapíthatók meg:

A tervezett módosítások az összes hatást, hatótényezőt mérlegelve, környezetvédelmi és természetvédelmi szempontból megvalósíthatóak. Megállapítható, hogy a terv megvalósításának környezetvédelmi következményei a

beépített terület, lakókörnyezetre, környezeti elemekre, az emberre gyakorolt hatások szempontjából megvalósíthatóak jelentős káros hatások nélkül.

9.6 Javasolt környezetvédelmi szempontú általános intézkedések, monitoring

A település külterületén a kedvező erdőállomány mellett, elsősorban a belterület, illetve gazdasági övezetek határán, fásítás javasolt, (védőfasorok). Hasznos a jövőre nézve a gyorsan növekvő őshonos fafajok telepítése melyek jól bírják szélsőséges és szeles időjárását (nyárfák, fűz félek, kocsányos tölgyek, nyírfacsoportok).

9.7 területfelhasználási mód egymást zavaró korlátozó hatásai

A jelenlegi terv több, érvényben lévő övezeti besorolást (területfelhasználási módot) érint. A jelenlegi ismereteink szerint az új területfelhasználási módok – mint fent részleteztük - egymást zavaró korlátozó hatásai nem várhatóak.

9.8 A területi változás ismertetése

A településrendezési terv elsődleges feladatának tekinti a tervezett fejlesztések megvalósítását minél kisebb környezeti hatással. Olyan beavatkozásokat, melyek a kialakult természeti-környezeti állapotra jelentősen negatív, vagy visszafordíthatatlan hatással lenne, nem tartalmaz. Figyelembe veszi a természetvédelem érdekeit, mindezek érdekében lehatárolásra kerültek a védett és természet megőrzési területeket. A terv készítése során a tervezett fejlesztések a már kialakult épített és természeti környezet figyelembevételével történtek, az országos és térségi érdekek összehangolása mellett.

A terv illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben illetve programban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre;

A településrendezési terv a helyi építési előírásokban meghatározza mindazokat a feltételeket, amelyek együttes betartásával lehet az adott építési övezetben, övezetben építési, fejlesztési tevékenységet végezni. A terv olyan léptékű fejlesztéseket nem irányoz elő melyek a környezetre káros hatással lennének.

A terv, illetve a program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben, illetve programban szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre;

A terv megvalósulása során jelentős negatív, a természetet, ökoszisztémát, embert érintő hatással nem számolunk. A megvalósulás során a településrendezési tervben leírtak betartandók, valamint az egyes létesítmények megépítéséhez kapcsolódó jogszabályok, magasabb rendű tervek, tanulmányok, koncepciók betartandók!

Környezeti elem		Föld	Víz	Levegő	Települési környezet	Ökológiai rendszer	Ember	Összegzés
1.	Má -> Ken	++	+	0	0	0	0	Enyhe, pozitív hatás várható
2.	Tk -> Ken	-	-	-	-	-	0	Enyhe negatív hatás várható

Alkalmazott jelrendszer: + gyenge kapcsolatot, csak részben járul hozzá a környezeti elem védelméhez

++ erős kapcsolatot, hozzájárul a környezeti elem védelméhez

0 bizonytalan megítélésű vagy nem létező kapcsolat

- gyenge kapcsolatot, negatív hatást gyakorol a környezeti elemre

-- jelentős negatív hatás várható

10. KÖZÉRTETHŐ ÖSSZEFOGLALÓ

Ezen környezeti értékelés Szakoly Településrendezési tervéhez készült mint különálló munkarész. Minden tervezési munkánál fő szempont volt a magasabb szintű terveknek való megfelelés, a hatályos jogszabályok betartása valamint a fenntartható fejlődés programjának településre vonatkozó betartása. Ennek érdekében a terv fontos részét képezi a védett természeti értékek megóvását, fennmaradásának biztosítását.

A meglévő övezetek kialakításánál figyelembe, hogy a környezeti elemek, ökológiai rendszerek minél kevésbé sérüljenek. Ahol ennek a lehetősége fennáll, javaslatokat fogalmaztunk meg, hogy minél kisebb kockázatot jelentsen.

Az újonnan készülő településszerkezeti terv a Község kialakult szerkezetét jelentős mértékben nem befolyásolja. A történeti településszerkezetet – a kialakult utcaszerkezetet és területfelhasználást – a terv csupán kis mértékben bővíti.

A terv elkészültével kijelenthető, hogy a tervezett fejlesztések területeinek kijelölésénél mind a magasabb rendű tervek, programok, koncepciók által előírtak be lettek tartva, mind pedig figyelembe lett véve a fejlesztés által bekövetkezett változtatások településre gyakorolt hatása. **A változások az ajánlások betartása mellett jelentős környezeti hatást nem gyakorol.**

Nyíregyháza 2024. március hó

Rákó István
SZKV-hu/09-0439, SZKV-le/09-0439
SZKV-vf/09-0439, SZKV-zr/09-0439
Környezetgazdálkodási-környezetvédelmi
szakmérnök

Zsila László
Okleveles táj-és Kertépítész mérnök
TK 09-0583

Szekrényes Károly Csaba
RKKVA-A-26/2011
Környezetmérnök
Könnyűipari környezetmérnök
EHS szakmérnök